

Moldovagaz – 20 de ani de fraude masive sub protecția acționarilor și instituțiilor de stat

**Autori: Sergiu Tofilat
Tudor Șoitu**

B | S | T The Black Sea Trust
for Regional Cooperation
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

NED National Endowment
for Democracy
Supporting freedom around the world

Chișinău, Septembrie 2019

Notă de limitare a responsabilității

Studiul este realizat în cadrul proiectelor "Fostering Public Debate on Key Policy Issues", finanțat de National Endowment for Democracy (NED) și "Building a common response to hybrid threats – enhancing cooperation of EaP CSOs in policy solutions building", finanțat de Black Sea Trust of The German Marshall Fund (BST). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Cuprins

Sumar executiv	2
1. Structura tarifului la gazele naturale	3
2. Prețul de import a gazelor.....	4
3. Efectul deprecierei leului.....	6
4. Evoluția cheltuielilor de livrare a gazului în perioada 2006-2018.....	7
4.1. Costurile de bază	8
5. Cum au fost majorate artificial cheltuielile incluse în tarif	9
5.1. Amortizarea activelor	9
5.2. Pierderile de gaze în rețelele de distribuție.....	13
5.3. Investiții	14
6. Alte cheltuieli nejustificate ale concernului „Moldovagaz”	15
6.1. Asigurarea rețelelor de gaze	15
6.2. Rata de schimb la procurarea valutei	15
6.3. Oficiul nou al „Moldovagaz”	16
6.4. Servicii dubioase de asistență juridică.....	16
6.5. Drăguțanu – auditor la „Moldovatransgaz”	17
7. Repartizarea abuzivă a veniturilor din tranzitul gazului	17
7.1. Veniturile din tranzit repartizate 50/50 între Moldova și regiunea transnistreană	17
7.2. Tranzitul gazului – cheltuieli mai mari decât veniturile	18
8. Rețelele de gaz în afara circuitului economic	19
9. „Moldovagaz” – teritoriu interzis pentru organele de control	20
10. Concluzii și recomandări.....	22

Sumar executiv

Complexul de aprovizionare cu gaze are o importanță strategică pentru securitatea energetică a Republicii Moldova. În prezent toată infrastructura de livrare a gazelor, cu excepția interconectorului Iași-Ungheni, este administrată de întreprinderea mixtă moldo-rusă „Moldovagaz”. Acționarul principal al întreprinderii este concernul rus „Gazprom”, care deține direct cota de 50%+1 acțiuni și administrează cota de 13,4% care aparține regiunii transnistrene. Guvernul R. Moldova deține pachetul de blocaj de 35,3% din acțiunile „Moldovagaz”, iar alte 1,3% aparțin unor persoane fizice.

De la primii ani de independență a Republicii Moldova, complexul de gaze naturale a fost dominat de interesele corupte ale elitelor politice. Profitând de această „slăbiciune” a decidenților politici de la Chișinău, concernul „Gazprom” a preluat la prețuri derizorii cota majoritară asupra infrastructurii de transport și distribuție a gazelor. Problemele legate de privatizarea rețelelor de transport în anul 1995 și a gazoductelor de distribuție în anul 1998, prin transmiterea cotei majoritare către „Gazprom” în contul achitării datoriilor la gaz, au fost analizate în studiul IDIS Viitorul din anul 2007.¹

Deși „Moldovagaz” deține monopolul în sectorul gazelor naturale, întreprinderea este în situație de faliment: datoriile depășesc de câteva ori valoarea patrimoniului. Principala cauză este schema contractuală prin care furnizorul din R. Moldova livrează gaze în regiunea transnistreană fără ca acest gaz să fie achitat. În rezultat „Moldovagaz” continuă să acumuleze datorii enorme față de concernul „Gazprom”, care astăzi depășesc suma de 7 miliarde dolari SUA. Această schemă contractuală de livrare a gazelor „pe datorie” este folosită de „Gazprom” pentru legalizarea finanțării autorităților separatiste din stânga Nistrului. Subiectul dat a fost analizat într-un alt studiu, publicat de IDIS Viitorul în anul 2017.²

Administrarea defectuoasă a întreprinderii „Moldovagaz” constituie un alt factor, care influențează asupra majorării nejustificate a tarifelor la gaz și creșterii datoriei față de „Gazprom”. Toate încălcările depistate în urma controalelor efectuate de Curtea de Conturi sau ANRE nu s-au soldat cu sancționarea factorilor de decizie din administrația „Moldovagaz”. Dimpotrivă, persoanele implicate în efectuarea controlului au fost persecutate, iar în cazul unui fost director ANRE a avut loc o tentativă de asasinare.

Prezentul studiu analizează în ce mod administrarea defectuoasă a SA „Moldovagaz” a condus la creșterea neîntemeiată a cheltuielilor și delapidarea patrimoniului întreprinderii, cu acceptul tacit al acționarilor și organelor de anchetă. O parte din aceste cheltuieli nejustificate au fost incluse de ANRE în tarifele pentru gaz, iar altă parte a condus la majorarea datoriei față de „Gazprom”. Studiul prezintă mai multe recomandări și măsuri ce urmează a fi întreprinse pentru soluționarea problemelor de formare a tarifelor și de administrare a întreprinderii.

---

¹ IDIS Viitorul, „Industria gazului în RM: Povara ignoranței și costul erorilor”, 2007, *disponibil pe* <http://www.viitorul.org/ro/content/industria-gazului-%C3%AEn-rm-povara-ignorant%C5%A3ei-%C5%9Fi-costul-erorilor>

² IDIS Viitorul, „Impunitate și înțelegeri rentiere în sectorul energetic al țării”, aprilie 2017, *disponibil pe* <https://bit.ly/2tjLOXL>

1. Structura tarifului la gazele naturale

Stabilirea tarifelor prevede efectuarea unei prognoze a volumului de gaze care urmează a fi consumat pe parcursul anului. În baza volumului estimativ de gaz, ANRE aprobă costurile totale de procurare și livrare a gazului de la hotar până la consumatorul final. Spre exemplu, costul de procurare a gazului se calculează în baza unui preț mediu de import în dolari SUA și unui curs mediu de schimb MDL/USD pentru un an, pe când cursul real se modifică în fiecare zi, iar prețul real de import se modifică la fiecare 3 luni. În permanență există diferență între costurile planificate și cele reale. Aceeași situație este și cu celelalte cheltuieli: reparația rețelelor, salarii, costuri de facturare, etc.

Deoarece costurile reale diferă de cele planificate, apare o diferență. Această diferență reprezintă devierile tarifare, care se includ în calcul la următoarea aprobare a tarifului. Spre exemplu, dacă ANRE a inclus în tarif costuri totale de 4 miliarde de lei, iar întreprinderea a cheltuit efectiv doar 3,5 miliarde lei, devierile tarifare vor constitui 500 milioane lei și vor fi deduse din tarif la următoarea revizuire a acestuia. În situația inversă, dacă întreprinderea a cheltuit justificat 4,5 miliarde de lei, diferența de 500 milioane lei reprezintă o datorie a consumatorilor față de întreprindere și trebuie inclusă în tarif la următoarea aprobare a acestuia.

La stabilirea tarifului, ANRE determină venitul total reglementat. Acesta include costurile totale, devierile tarifare și rentabilitatea reglementată, astfel încât întreprinderile să fie cointeresate să efectueze investiții în dezvoltarea infrastructurii. Tariful mediu final, achitat de consumatori, se determină în felul următor: venitul reglementat se împarte la volumul gazelor pentru a calcula tariful pentru 1000 m³.

La general, componentele incluse în tarif pot fi clasificate în 3 grupe, și anume:

- Cheltuielile de procurare a gazelor. Prețul de import se modifică trimestrial în baza contractului „Moldovagaz” – „Gazprom” și nu depinde de ANRE;
- Cheltuielile de livrare a gazelor către consumatori (transportul, distribuția și furnizarea gazelor, rentabilitatea reglementată), care sunt stabilite de ANRE;
- Alte componente (venitul din tranzitul gazelor, devierile tarifare).

În tabelul de mai jos este prezentată structura tarifului în vigoare, aprobat de ANRE în martie 2018:³

Tabelul 1: Structura tarifului în vigoare pentru gazele naturale

Componentele tarifului	Suma, mii MDL	Comentarii
Costul de procurare a gazelor	3 313 675	Parametri de calcul: Volumul de gaze procurate: 1.050 mln m ³ Prețul mediu de import: \$178,5 Rata medie de schimb MDL/USD: 17,68 Cost de procurare pentru 1000 m ³ : \$178,5 * 17,68 = 3155,88 lei
Serviciul de transport	644 720	
Serviciul de distribuție	1 063 238	
Serviciul de furnizare	133 567	

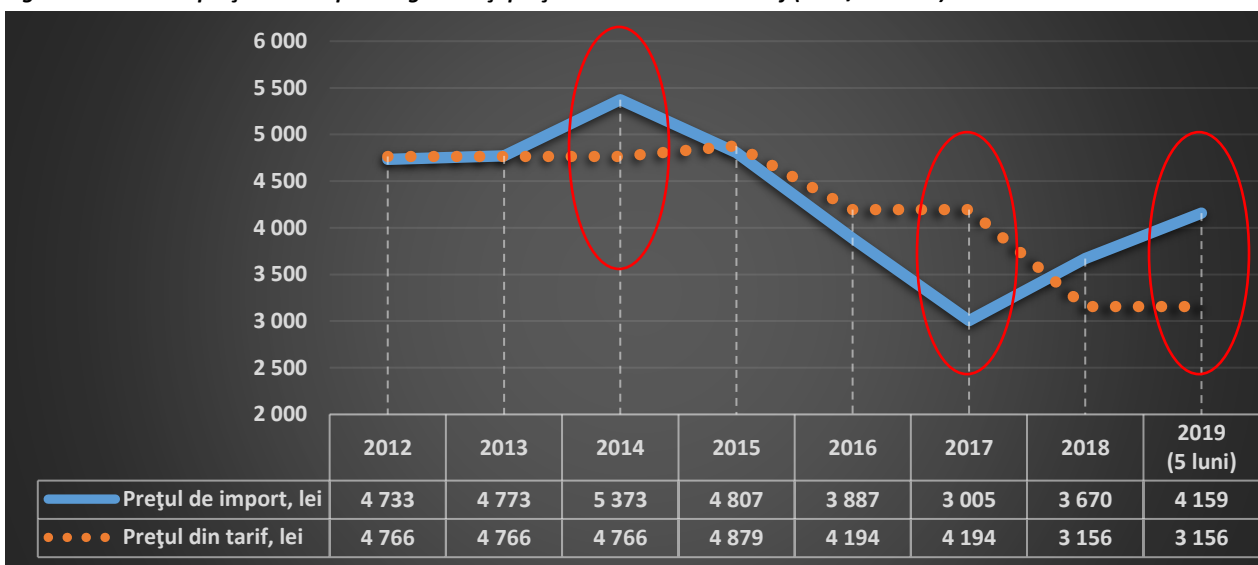
³ Hotărârea ANRE nr. 88 din 16.03.2018

Componentele tarifului	Suma, mii MDL	Comentarii
Rentabilitate la serviciul de furnizare	75 470	Rata de rentabilitate: 2,5% din costul gazelor furnizate; Total gaze furnizate 956,56 mln m ³ , inclusiv: - în rețele de transport: 27,4 mln m ³ - în rețelele de distribuție: 929,16 mln m ³ Costul gazelor furnizate: 3.018.789 mii lei (956,56 mln m ³ * 3155,88 lei)
Consumul tehnologic de gaze și pierderi comerciale	283 153	Pierderi în rețele de transport: 155.673 mii lei Pierderi în distribuție: 127.480 mii lei
Venituri din tranzitul gazelor	482 473	Tariful de tranzit la 1000 m ³ pe teritoriul RM: \$1,44 Rata medie de schimb MDL/USD = 17,68 Volumul tranzitat: 18.950,84 mln m ³
Devieri tarifare excluse din tarif în a.2018	270 200	
Total venit reglementat	4 194 844	

2. Prețul de import a gazelor

După cum observăm din tabelul anterior, costul de procurare a gazelor este componenta principală și constituie circa 79% din tarif. Potrivit art. 3 din contractul semnat cu „Gazprom”, prețul gazelor se modifică trimestrial la 1 ianuarie, 1 aprilie, 1 iulie și 1 octombrie în funcție de prețurile/cotațiile la gaz, păcură și motorină (gasoil 0,2%) pe piața UE în anul precedent⁴. Deoarece există o diferență între prețul real de import a gazelor și prețul luat ca bază la calcularea tarifului, vom prezenta evoluția ambelor componente pentru ultimii 7 ani. Începând cu anul 2017 ANRE nu mai publică statistica trimestrială privind prețul de import a gazelor, de aceea vom analiza doar valorile anuale.

Figura 1: Dinamica prețului de import al gazelor și prețului mediu inclus în tarif (MDL/1000 m³).

⁴ RISE Moldova, „[Contact confidențial] Imperiul Gazprom în Moldova”, disponibil pe <https://www.rise.md/contract-confidential-imperiul-gazprom-in-moldova/>

După cum observăm, în perioada 2014 – 2017 prețul de import al gazelor a fost în scădere, de la 5373 lei până la 3005 lei. Începând cu 2018 prețul a început să crească, iar în primele 5 luni din 2019 a fost înregistrat un preț mediu de 4159 lei, sau cu aproape 40% mai mult față de 2017.⁵

Totodată se atestă 3 situații când s-au format devieri majore între prețul de import și prețul inclus în tarif, evidențiate cu roșu în figura de mai sus. În mod normal, asemenea diferențe nu trebuie să existe: metodologia tarifară prevede că tarifele trebuie ajustate în funcție de modificarea costurilor⁶. Dar în ultimii 5 ani conducerea ANRE a încălcat deliberat regulile de stabilire a tarifelor. Acest lucru se întâmplă deoarece în 2013-2014 majoritatea parlamentară a înlocuit consiliul directorilor ANRE cu alți directori, numiți pe criterii de loialitate față de decidenții politici. Astfel, activitatea Agenției a fost subordonată politic, iar ajustarea tarifelor s-a efectuat în funcție de agenda electorală a partidelor de la guvernare. Vom analiza cele 3 situații evidențiate în grafic:

Perioada	Descrierea situației
Anii 2014-2015	<p>În această perioadă prețul de import al gazelor, exprimat în dolari, s-a redus cu 32,6% (de la \$380 până la \$256), însă prețul exprimat în lei s-a majorat cu 0,7% (de la 4773 lei până la 4807 lei). Consumatorii simpli nu au simțit ieftinirea gazelor la nivel regional, din cauza creșterii ratei de schimb MDL/USD cu peste 50%, în mare parte din cauza fraudei bancare.</p> <p>În anul 2014 prețul mediu de import s-a majorat până la 5373 lei, sau cu 607 lei mai mult față de prețul inclus în tarif. Cu toate acestea, conducerea ANRE nu a majorat tariful. Încălcarea regulilor de stabilire a tarifelor are o explicație banală: în noiembrie 2014 au avut loc alegerile parlamentare, după care în iunie 2015 – alegerile locale, iar majorarea tarifelor în ajunul alegerilor ar fi nemulțumit consumatorii. În loc să ajusteze tarifele treptat, ca să acopere costurile, ANRE a amânat decizia până la finalizarea alegerilor locale din iunie 2015. Agenția a încălcat metodologia tarifară, decizia fiind influențată de agenda politică a partidelor de la guvernare. Drept rezultat, în iulie 2015 creșterea tarifului a fost una simțitoare, de peste 15%. Însă ANRE nu a inclus în tarif devierile acumulate, altfel majorarea ar fi fost cu mult mai mare. În situația dată „Moldovagaz” a rămas datoare față de „Gazprom”.</p>
Anul 2017	<p>Prețul de import al gazelor a scăzut până la 3005 lei, pe când tariful era calculat reieșind din prețul de 4194 lei. Cheltuielile „Moldovagaz” s-au redus considerabil, iar tariful nu a fost ajustat la timp. În rezultat s-a format o deviere: numai în 2017 consumatorii au achitat peste 1 miliard de lei în plus față de costurile reale. Această deviere trebuia să acopere datoriile formate în 2014-2015, iar suma rămasă urma a fi dedusă din tarif. Însă Partidul Democrat urmărea alt scop: menținerea tarifului majorat pentru a acumula devieri suplimentare, ca ulterior să reducă tariful într-o măsură mai mare în ajunul alegerilor parlamentare. Conștientizând acest scenariu, în ianuarie 2018 noi am informat opinia publică și am solicitat reducerea neîntârziată a tarifului la gaz⁷. Sub presiunea publică, ANRE a redus tariful cu 20% în martie 2018.</p>

⁵ Anexa 1: Scrisoarea ANRE nr. 06/794 din 24.06.2019

⁶ Hotărârea ANRE nr. 678 din 22.08.2014, punctele 60-61 din Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor la gazele naturale, disponibilă pe <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355526>

⁷ WatchDog.MD, „De ce trebuie redus tariful pentru gazele naturale”, disponibil pe <https://watchdog.md/2018/01/18/de-ce-trebuie-reduc-tariful-pentru-gazele-naturale/>

Anul 2019	Tariful actual este calculat în baza prețului de 3155,88 lei pentru 1000 m ³ . În 2018 prețului de import al gazelor a constituit 3680 lei, iar în primele 5 luni din 2019 s-a majorat până la 4159 lei. Prețul real de import depășește cu 1000 lei prețul luat ca bază la calcularea tarifului. În aceste condiții tariful în vigoare nu acoperă costurile de procurare a gazelor, iar „Moldovagaz” acumulează datorii față de „Gazprom”. Acest lucru poate afecta negocierea unui nou contract, având în vedere faptul că actualul contract expiră în decembrie 2019.
-----------	---

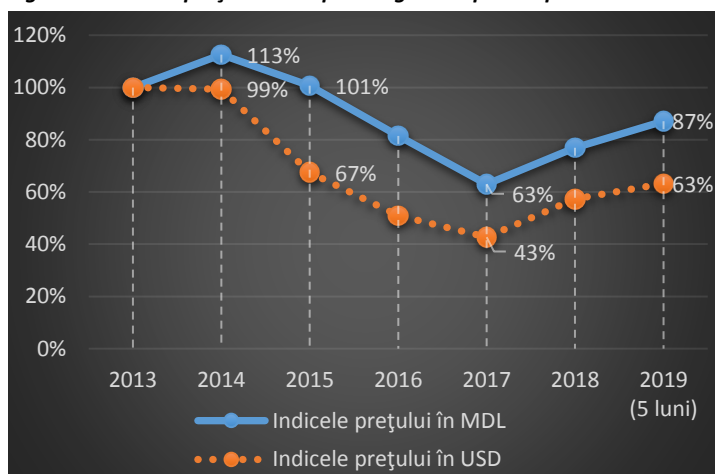
3. Efectul deprecierei leului

„...în ultimii 5 ani consumatorii au pierdut peste 5 miliarde lei”

Gazele naturale sunt un produs de import achitat în dolari SUA, pe când tarifele sunt stabilite în valută națională. Din acest motiv prețul achitat de consumatorii din R. Moldova este influențat de modificarea ratei de schimb MDL/USD. În perioada 2014-2015 leul s-a depreciat cu 50% față de dolarul SUA, iar acest fapt a generat costuri suplimentare enorme pentru consumatorii de gaze. Principalul factor care a provocat deprecierea leului a fost fraudă bancară, dar au existat cu certitudine și alți factori⁸. În ianuarie-februarie 2015, imediat după fraudă bancară, leul s-a depreciat cu 20% față de dolarul SUA. Însă până în prezent nu a fost analizată cauza acestei fluctuații.

Pentru a avea o imagine de ansamblu ce efect a avut deprecierea leului asupra prețului de import al gazelor, vom analiza cum s-au modificat prețurile în lei și dolari SUA față de anul 2013, până la amplificarea fraudei bancare. În figura 2 este prezentat indicele prețului pentru perioada 2013-2019:

Figura 2: Indicele prețului de import al gazelor pentru perioada 2014-2019 (anul de bază – 2013)

În anii 2014-2015 observăm că prețul gazelor exprimat în dolari SUA s-a redus cu peste 30%, în timp ce prețul în lei a rămas practic neschimbat. Însă, din cauza deprecierei leului, consumatorii de rând nu au simțit efectul ieftinirii gazelor. Mai mult ca atât, consumatorii de gaze continuă să plătească până în prezent pentru efectele fraudelor bancare, organizate și coordonate de elitele politice.

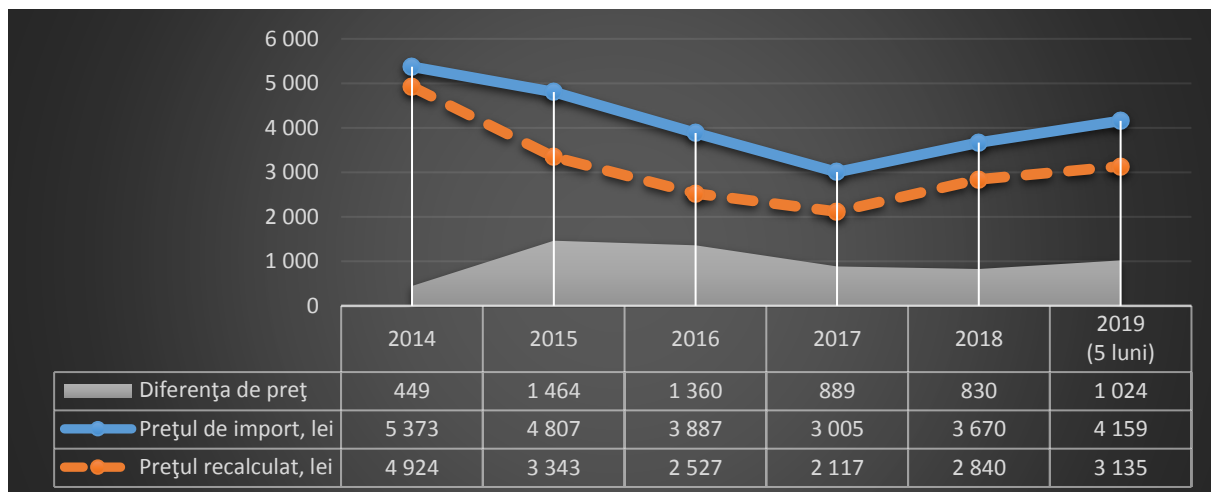
Cât ne-a costat deprecierea leului?

Pentru a înțelege ce efect a avut deprecierea leului asupra consumatorilor de gaze naturale, trebuie să estimăm care ar fi fost prețul de import dacă nu exista deprecierea leului. Vom recalcula prețul de import în lei pentru ultimii 5 ani în baza ratei de schimb de 13,057 MDL/USD care era în vigoare la 01.01.2014, până la amplificarea fraudei bancare. În figura 3 este prezentată comparația între prețul efectiv și prețul recalculat:

⁸ Opinie Expert-Grup: „Deprecierea leului a fost cauzată în proporție de 48% de factori nefundamentali. Acești factori nefundamentali țin în mare parte de consecințele tranzacțiilor dubioase în sistemul bancar și reacția întârziată a BNM”, august 2015, disponibilă pe

https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/download/1426_88b946a88bc865c3986bf924473b3c9a

Figura 3: Efectul deprecierei leului asupra prețului de import al gazelor

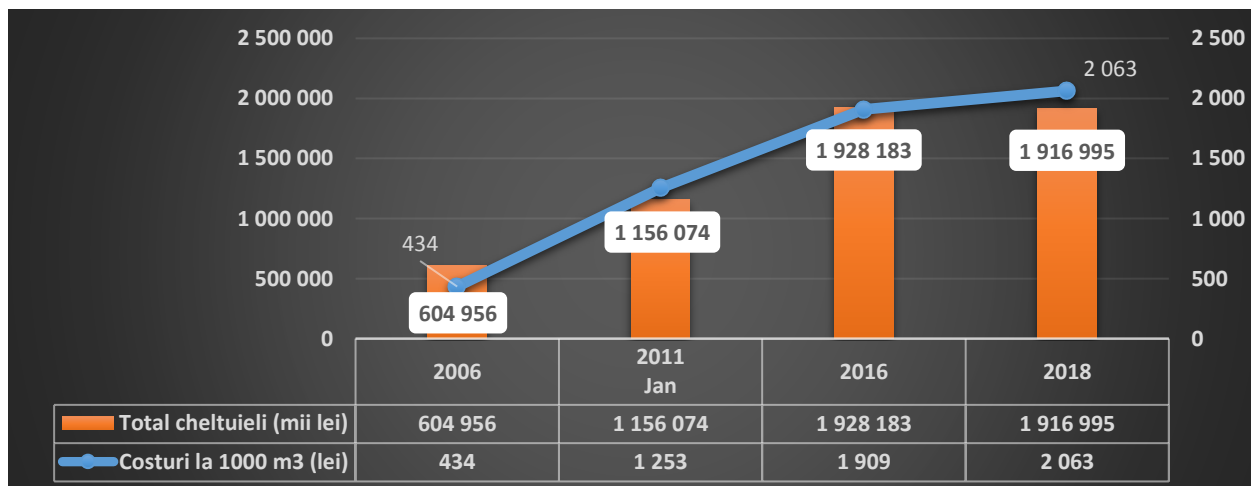
Cu linie întreruptă este marcat prețul recalculat, care ar fi existat dacă nu se deprecia valuta națională. Diferența între prețul de import și prețul recalculat reprezintă costurile suplimentare achitate de consumatori, ca urmare a creșterii ratei de schimb MDL/USD. Observăm că în 2014 diferența era de 449 lei pentru 1000 m³, iar în 2015 diferența de preț practic s-a triplat. La un consum anual de gaze de circa 1 miliard de m³, costurile adiționale suportate de consumatori în ultimii 5 ani se ridică la peste 5 miliarde lei, ca urmare a devalorizării leului. Doar pentru anul 2015 consumatorii au achitat în plus circa 1,5 miliarde lei.

4. Evoluția cheltuielilor de livrare a gazului în perioada 2006-2018

„Din 2006 până în prezent cheltuielile de livrare a gazelor s-au majorat de 3 ori”

O altă componentă a tarifului sunt cheltuielile concernului „Moldovagaz” privind livrarea gazelor către consumatori. Aceste cheltuieli sunt aprobate de ANRE și includ serviciul de transport, distribuție și furnizare a gazelor, precum și profitul reglementat (a se vedea tabelul 1). O parte din ele nu sunt justificate și trebuie excluse din tarif. Din 2006 până în prezent cheltuielile privind livrarea gazelor s-au majorat de 3 ori – de la 605 milioane lei până la 1,9 miliarde lei. Cheltuielile raportate la 1000 m³ au crescut de 5 ori. În același timp volumul gazelor procurate s-a redus cu 20% - de la 1418,2 mln. m³ până la 1129,7 mln. m³. Evoluția cheltuielilor de livrare este expusă în figura 4:

Figura 4: Evoluția cheltuielilor reglementate privind livrarea gazelor (serviciul de transport, distribuție și furnizare)

Pentru a înțelege cauza acestei majorări substanțiale a cheltuielilor, vom analiza structura lor.

4.1. Costurile de bază

Cea mai mare pondere (circa 57,5%) în structura cheltuielilor reglementate o dețin costurile de bază pentru cele 3 activități licențiate: transport, distribuție și furnizare a gazelor.

Costuri de bază – includ salariile, costurile de întreținere a infrastructurii de gaze și cheltuielile administrative⁹. Valoarea lor nu depinde de volumul gazelor livrate. Aceste costuri se aprobă în primul an de valabilitate al metodologiei tarifare (anul de bază), rămân în vigoare pentru toată perioada de acțiune a metodologiei (5 ani) și se ajustează anual în funcție de câțiva parametri, printre care: salariul minim garantat în sectorul real, lungimea rețelelor, numărul de consumatori ș.a.¹⁰ ANRE stabilește limita maximă anuală a costurilor de bază pentru a stimula operatorul să eficientizeze activitatea economică și să reducă cheltuielile. Dacă operatorul este eficient și are costuri reale mai mici decât cele reglementate, această diferență rămâne ca profit, în caz contrar diferența se trece la pierderi și este asumată de acționari.

Costurile de bază pentru „Moldovagaz” au fost aprobate ultima dată în 2010.¹¹ Deși în 2014 a fost aprobată o nouă metodologie de calculare a tarifelor, ANRE nu a revizuit costurile de bază. De fapt, ANRE nu a stimulat întreprinderea să eficientizeze activitatea, să reducă cheltuielile, inclusiv să optimizeze personalul. În prezent, dezvoltarea tehnologiilor permite reducerea timpului și personalului necesar atât pentru întreținerea rețelelor, cât și pentru citirea contoarelor. În loc să stimuleze întreprinderea să-și reducă cheltuielile, ANRE doar a actualizat în fiecare an costurile aprobate în 2010. **Ca umare, în perioada 2010-2018 valoarea costurilor de bază s-a majorat de 2,7 ori, de la 414,8 mln lei până la 1 101,2 mln lei**, principala cauză fiind majorarea salariilor.

Mențiune: costurile de bază pentru anul 2015 au fost aprobate de ANRE abia în august 2019, cu doar câteva zile înainte să expire metodologia de calculare a tarifelor. Acest lucru este o încălcare gravă a regulilor de stabilire a tarifelor. Lipsa unor reguli clare și previzibile de stabilire a tarifelor crează incertitudini și demotivează investițiile în sectorul energetic.

Pentru comparație, costurile de bază ale „Moldovagaz” la distribuție și furnizare (fără rentabilitatea reglementată) depășesc de 2,3 ori costurile aprobate pentru GasNatural Fenosa, deși Moldovagaz are mai puțini consumatori și lungimea rețelelor de gaz este mult mai mică decât rețelele electrice de distribuție:

Indicator	Un. măsur.	Moldovagaz (distribuție + furnizare)	RED Union Fenosa și GNF Furnizare Energie
Numărul de consumatori la finele anului 2018	pers.	719 492	806 108
Lungimea totală a rețelelor gestionate	km	23 390	35 258
Total costuri de bază	mii lei	883 152	385 395

Circa 78% din costurile de bază reprezintă fondul de salarizare. În tariful pentru anul 2018 la serviciile de transport, distribuție și furnizare au fost incluse **cheltuieli de salarizare în sumă totală de 857,6 milioane lei**. Reieșind dintr-un număr de aproximativ 5000 angajați ai SA „Moldovagaz”, salariul mediu lunar constituie circa 14.000 lei. Dacă deducem impozitele achitate de angajator, salariul mediu brut constituie 11.000 lei. Pentru comparație, salariul mediu brut pe economie în anul 2018 a constituit doar 6446 lei¹².

⁹ Anexa 2: structura costurilor de bază

¹⁰ P. 38 – 46 din Metodologia de calculare a tarifelor la gazele naturale din 2014 (Idem 6)

¹¹ Hotărârea ANRE nr. 397 din 30.10.2010, disponibilă pe <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=337281>

¹² BNS, comunicat din 26.02.2019, disponibil pe <http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6266>

5. Cum au fost majorate artificial cheltuielile incluse în tarif

Creșterea fulminantă a cheltuielilor incluse în tarif poate fi argumentată doar parțial prin factori obiectivi: majorarea salariului minim garantat, creșterea numărului de consumatori și a lungimii rețelelor de gaze. Însă, ANRE a inclus în tarif mai multe cheltuieli nejustificate. Prezentăm câteva exemple cum unele cheltuieli au fost majorate abuziv, ceea ce a condus la creșterea neîntemeiată a tarifelor.

5.1. Amortizarea activelor

„În rezultatul reevaluării ilegale și majorării costurilor de amortizare, consumatorii de gaze au fost fraudauți cu 1,5 miliarde lei în ultimii 10 ani”

Patrimoniul oricărei întreprinderi are tendința să se uzeze. Respectiv o parte din valoarea patrimoniului este inclusă în fiecare an în costul bunurilor sau serviciilor produse de întreprinderea respectivă. Același principiu se aplică și în alte sectoare economice. Spre exemplu, dacă întreprinderea a construit un gazoduct în valoare de 40 milioane lei, cu durata de exploatare de 40 ani, amortizarea (uzura) anuală constituie 1 milion de lei și se include la cheltuieli.

Costurile de amortizare a activelor concernului „Moldovagaz” au fost majorate artificial, iar consumatorii sunt constrânși să achite ilegal cel puțin 150 milioane de lei în fiecare an. Am constatat cel puțin 2 metode de fraudare a consumatorilor prin intermediul costurilor nejustificate de amortizare.

Reevaluare activelor

În anul 2009 „Moldovagaz” și subdiviziunile sale au efectuat reevaluarea patrimoniului. **În rezultat valoarea activelor s-a majorat cu 4,2 miliarde lei.** Partea de active construite până la 01.01.2004 a fost reevaluată separat. Valoarea acestor active a fost majorată nejustificat cu 4,1 miliarde lei, sau de 9,3 ori. În tabelul de mai jos sunt prezentate datele privind reevaluarea activelor construite până în anul 2004:

Tipul activelor construite până în 2004	Valoarea de bilanț la situația din 31.12.2008 (până la reevaluare)	Valoarea de bilanț la situația din 31.12.2008 (după reevaluare)	Coefficientul majorării valorii mijloacelor fixe în rezultatul reevaluării
Distribuție	254 251,5	2 064 453,7	8,12
Transport	235 172,4	2 500 923,7	10,63
Total	489 423,9	4 565 377,4	9,33

„Moldovagaz” a transmis rezultatele evaluării către ANRE în iunie 2009 și a solicitat includerea în tarif a costurilor suplimentare de amortizare¹³. În septembrie 2009 ANRE, sub conducerea lui Vadim Ceban, Anatol Burlacov și Nicolae Triboi, a revizuit tarifele și a acceptat exact amortizarea solicitată de „Moldovagaz”: 116 378 mii lei la distribuție și 124 127 mii lei la transport¹⁴. Acest lucru s-a făcut cu scopul de a include nejustificat în tarif costuri suplimentare în sumă de 150,1 milioane lei anual. În rezultatul acestor acțiuni ilegale, **consumatorii de gaze au fost fraudauți cu 1,5 miliarde lei în ultimii 10 ani.**

¹³ Anexa 3: Scrisoarea SA Moldovagaz nr. 01/3-1182 din 05.06.2009 către ANRE

¹⁴ Anexa 4: Nota informativă la hotărârea ANRE nr. 349 din 09.09.2009

Trebuie menționat faptul că în perioada anilor 2008-2009 și 2010-2014 Vadim Ceban a fost reprezentantul statului în Consiliul de Observatori al SA „Moldovagaz”, iar recent a fost numit în funcția de președinte al Consiliului de administrare al întreprinderii¹⁵.

Raportul de reevaluare a activelor concernului „Moldovagaz” nu are nimic în comun cu prețurile reale de piață. ANRE nu avea temei legal să includă în tarif cheltuielile suplimentare privind amortizarea activelor, formate în rezultatul reevaluării, din următoarele motive:

Constatarea încălcării	Comentarii
Majoritatea activelor reevaluate erau complet uzate	La momentul evaluării, majoritatea activelor aveau valoarea reziduală de 1 leu. Prin urmare, patrimoniul respectiv a fost deplin uzat, iar valoarea acestuia a fost deja recuperată prin tarif. Totodată, potrivit punctului 28 din metodologia de stabilire a tarifelor, „ <i>nu se admite includerea în calculul tarifului amortizarea activului, valoarea de restabilire a căruia deja a fost depreciată prin tarif</i> ”. În aceste condiții, decizia ANRE de a include în tarif costurile suplimentare privind amortizarea activelor, obținute în baza reevaluării, este una ilegală.
„Moldovagaz” nu poate pretinde la majorarea cheltuielilor de amortizare a activelor	Amortizarea activelor este inclusă în tarif pentru a oferi posibilitate operatorului să recupereze investițiile efectuate în dezvoltarea rețelelor. Concernul „Moldovagaz” a majorat valoarea activelor nu prin efectuarea investițiilor, dar prin reevaluare. Respectiv, întreprinderea nu este în drept să solicite includerea în tarif a cheltuielilor suplimentare privind amortizarea activelor.
Decizia ANRE cu privire la acceptarea uzurii suplimentare în tarif este în afara cadrului legal	Decizia ANRE privind acceptarea rezultatelor reevaluării și includerea amortizării suplimentare în tarif a fost luată în septembrie 2009. ¹⁶ La acel moment nu existau astfel de prevederi în actele de reglementare ¹⁷ . Tarifele se aprobă în baza metodologiei, iar aceasta a fost modificată o lună mai târziu ¹⁸ . La rândul său, metodologia tarifară se aprobă în baza legii, iar legea gazelor naturale a fost modificată 3 luni mai târziu ¹⁹ . Prin urmare, la momentul luării deciziei respective, ANRE a depășit cadrul legal.
Rezultatele reevaluării contravin HG nr. 1068 din 21.10.1998 privind fondarea SA Moldovagaz²⁰	Potrivit p. 3 din HG 1068/1998, după crearea SA „Moldovagaz” urma a fi efectuată reevaluarea patrimoniului întreprinderii în următoarele condiții: <ul style="list-style-type: none"> • Revizuirea cotelor fiecărei părți în capitalul social al întreprinderii; • Stingerea datoriilor R. Moldova la plata consumului de gaze. Niciuna din condițiile menționate nu a fost respectată. Prin urmare, reevaluarea a fost efectuată contrar prevederilor hotărârii de Guvern.

¹⁵ Moldova.org, „Vadim Ceban, oficial numit în funcția de președinte al Consiliului de Administrație SA Moldovagaz”, septembrie 2019, disponibil pe <https://www.moldova.org/vadim-ceban-oficial-numit-in-functia-de-presedinte-al-consiliului-de-administratie-sa-moldovagaz/>

¹⁶ Hotărârea ANRE nr. 349 din 09.09.2009.

¹⁷ A se vedea Legea gazelor naturale nr. 136 din 17.09.1998 (art. 34) și metodologia privind stabilirea tarifelor la gazele naturale, aprobată prin hotărârea ANRE nr. 122 din 25.03.2004 (punctul 3.2).

¹⁸ Punctul 21 din metodologia de stabilire a tarifelor pentru gazele naturale, aprobată prin hotărârea ANRE nr.352 din 01.10.2009: în cazul reevaluării mijloacelor fixe, uzura în scopuri tarifare se va include doar în proporția coordonată cu ANRE.

¹⁹ Art. 53 alin. (3). din Legea nr. 123 din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale

²⁰ HG 1068 din 21.10.1998 cu privire la crearea în complexul de gaze al Republicii Moldova a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse, disponibilă pe <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=297405>

<p>Rezultatele reevaluării nu au fost acceptate de Adunarea generală a acționarilor SA Moldovagaz</p>	<p>După cum am menționat, în baza reevaluării activelor trebuiau revizuite cotele părți din capitalul social al întreprinderii. Potrivit Legii privind societățile pe acțiuni, modificarea capitalului social este de competența adunării generale a acționarilor²¹. Decizia privind reevaluarea activelor nu a fost autorizată de adunarea generală a societății. Respectiv, rezultatele reevaluării nu pot produce careva efecte economice și/sau juridice.</p>
--	--

Mai mult ca atât, în baza valorii activelor sunt calculați 2 parametri incluși în tarif: rentabilitatea și amortizarea activelor. Rentabilitatea este determinată fără a ține cont de reevaluare, pe când la calcularea amortizării este luată valoarea activelor după reevaluare. Această abordare este lipsită de sens economic și contravine principiilor de reglementare: „eficiență maximă la cheltuieli minime” și „asigurarea faptului că tarifele sunt justificate”²².

Reieșind din cele petrecute pe parcursul anului 2009, observăm elementele unei acțiuni concertate a decidenților politici, conducerii ANRE și „Moldovagaz”, cu scopul de a frauda consumatorii prin modificarea legislației și includerea costurilor nejustificate în tarif. Mai mult ca atât, **ANRE continuă să ascundă urmele fraudei respective** și refuză să prezinte informația privitor la valoarea activelor până la și după reevaluare²³.

Reducerea duratei de exploatare

După cum am menționat mai sus, costurile de amortizare incluse în tarif depind de 2 parametri: valoarea activelor și durata de exploatare. Potrivit punctului 27 din metodologia tarifară în vigoare, durata de utilizare a activelor nu poate fi mai mică decât valoarea indicată în Clasificatorul mijloacelor fixe, aprobat de Guvern în anul 2003. Potrivit anexei la Clasificator, durata de exploatare a gazoductelor din oțel este de 20 ani, iar la cele din fontă și țevi nemetalice este de 25 ani²⁴. Până la modificarea Clasificatorului în anul 2003, durata de exploatare a gazoductelor constituia 40 ani²⁵.

Decizia Guvernului este nefondată și nu ține cont de realitățile economice. Spre exemplu, peste 36% din gazoductele magistrale administrate de SRL „Moldovatransgaz” au peste 30 ani²⁶. Pentru comparație, circa 57% din gazoductele concernului rus „Gazprom” depășesc vârsta de 30 ani:

²¹ Art. 41 alin. (6) și (7), Art. 42 alin. (2) din legea nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, *disponibilă pe* http://lex.justice.md/document_rom.php?id=75DC9789%3AD2483443

²² Art. 8 alin. (1) lit. e), Art. 99 alin. (2) lit. a) și g) a Legii nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

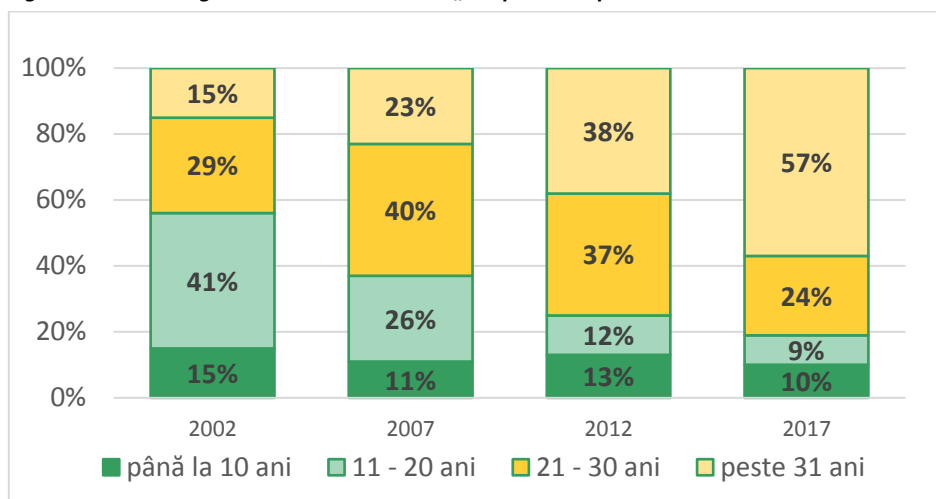
²³ Anexa 5: Solicitarea de informație de la ANRE și răspunsul Agenției cu nr. 06/396 din 29.03.2019

²⁴ HG nr. 338 din 21.03.2003, Anexa 1, codurile 13 000401001 - 000407001

²⁵ Normele de uzură a mijloacelor fixe, aprobate prin hotărârea Consiliului de Miniștri ai URSS din 1990

²⁶ Anexa 6: Informația „Moldovagaz” privind structura rețelelor de gaze la situația din 01.09.2017

Figura 5: Structura gazoductelor concernului „Gazprom” după vârstă²⁷.

Deoarece Guvernul a redus în jumătate durata de exploatare a gazoductelor, norma de amortizare a crescut de 2 ori. Avem bănueli rezonabile să presupunem că în rezultatul acestor modificări a fost majorată valoarea amortizării incluse în tarif. Mai mult ca atât, trezește suspiciuni modul în care ANRE determină amortizarea anuală pentru investițiile noi, efectuate de operatori. Spre exemplu, Agenția a aprobat investițiile efectuate de SRL „Moldovatransgaz” în anul 2015, în valoare de 40165,4 mii lei, stabilind uzura anuală în sumă de 9434,4 mii lei²⁸. După calculele Agenției, rezultă că durata de exploatare a activelor ar trebui să constituie doar 4,5 ani!

Recomandări

Costurile privind amortizarea activelor sunt nejustificate și trebuie reduse. Pentru a clarifica situația dată, este necesar de întreprins următoarele acțiuni:

Acțiune	Comentarii	Instituția responsabilă
Modificarea legii cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016	Art. 99 alin. (3) lit. a): de exclus prevederea cu privire la reevaluarea activelor pentru calcularea amortizării	Parlamentul
Modificarea metodologiei de stabilire a tarifelor (Hotărârea ANRE nr. 678 din 22.08.2014)	Punctul 28: de exclus prevederea cu privire la reevaluarea activelor pentru calcularea amortizării	ANRE
Modificarea anexei 1 la Clasificatorul mijloacelor fixe (HG 338 din 21.03.2003)	codurile 13 000401001 – 000407001, precum și alte poziții referitoare la tipuri de conducte: de revizuit durata de exploatare în funcție de termenul real de exploatare a instalațiilor ingineresti.	Guvernul, Ministerul Economiei

²⁷ Sursa: Sberbank CIB, „Russian Oil and Gas”, mai 2018, disponibil pe http://globalstocks.ru/wp-content/uploads/2018/05/Sberbank-CIB-OG_Tickling-Giants.pdf

²⁸ Hotărârea ANRE nr. 300 din 28.11.2016.

Acțiune	Comentarii	Instituția responsabilă
De exclus din tarif cheltuielile nejustificate privind amortizarea activelor	De revizuit cheltuielile de amortizare formate în rezultatul reevaluării; De revizuit hotărârile ANRE privind aprobarea planurilor investiționale și stabilirea cuantumului amortizării în scopuri tarifare	ANRE

5.2. Pierderile de gaze în rețelele de distribuție

Potrivit rapoartelor Eurostat, în țările membre UE pierderile la distribuție constituie 0,5 – 0,6%, iar în țările balcanice variază între 1,5 – 2%.²⁹ Pierderile de gaze în rețelele de distribuție în R. Moldova, acceptate de ANRE în scopuri tarifare, constituie 32,8 milioane m³ anual, sau circa 3,4% din volumul gazelor distribuite. Acest nivel a fost aprobat în octombrie 2011 și nu s-a modificat pe parcursul ultimilor 8 ani. În aceeași perioadă costurile de bază s-au majorat de 2,5 ori, inclusiv pentru mentenanța gazoductelor.

Potrivit rapoartelor ANRE, în anii 2011-2017 investițiile totale în gazoductele de distribuție au constituit peste 500 mln lei. În planul de investiții sunt indicate obligatoriu obiectivele, inclusiv reducerea pierderilor de gaze în rețelele de distribuție și reducerea cheltuielilor de distribuție³⁰. ANRE este în drept să nu accepte investițiile dacă nu au fost atinse obiectivele date. Cu toate acestea, investițiile au fost acceptate, amortizarea a fost inclusă în tarif, dar obiectivele nu au fost realizate. Menționăm că reducerea pierderilor de gaze în rețelele de distribuție până la nivelul de 1,5%, cum este în țările balcanice, ar însemna economii de circa 20 milioane m³ de gaze sau aproximativ 4 – 5 milioane USD anual pentru consumatorii din R. Moldova.

Recomandări

Pentru a clarifica situația cu nivelul real al pierderilor de gaze în rețelele de distribuție, este necesar de întreprins următoarele acțiuni:

Acțiune	Instituția responsabilă
Efectuarea măsurărilor de pierderi efective în rețelele de distribuție	Moldovagaz și subdiviziunile sale
Modificarea metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție	ANRE
Excluderea din tarif a cheltuielilor nejustificate privind pierderile de gaze în rețelele de distribuție	ANRE

²⁹ Inogate, "Energy (electricity & gas) sector performance assessment and improvement under the regulatory perspective", ianuarie-martie 2015, pag. 135, disponibil pe

http://www.inogate.org/documents/14_AZ_Regulatory_Treatment_of_Losses_v5_clean.pdf

³⁰ Punctul 56 alin. 2) lit. b) din metodologia de stabilire a tarifelor la gazele naturale din 2014 (idem 6)

5.3. Investiții

„În rezultatul controlului efectuat de ANRE în 2011, au fost depistate fraude în sumă totală de 243,5 milioane lei”

În perioada 2009-2017 valoarea investițiilor totale efectuate de „Moldovagaz” și subdiviziunile sale a constituit cel puțin 1,7 miliarde lei³¹. Deși am obținut de la ANRE informații detaliate cu privire la investiții, informația nu corespunde cu anexele la rapoartele anuale ale Agenției.

ANRE a efectuat controlul activității de investiții a operatorului de transport „Moldovatransgaz” doar o singură dată – în 2011. În rezultatul controlului au fost depistate fraude în sumă totală de 243,5 milioane lei la construcția gazoductelor Razdelnaya-Izmail, Tocuz-Căinari-Mereni, la achiziția de contoare, de țevi și accesorii, mijloace de transport, etc. Achizițiile erau efectuate prin firme intermediare cu fondatori din zonele offshore, sau prin companii fondate de rudele apropiate ale persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul întreprinderii. În anul 2012 Agenția a emis 4 hotărâri, prin care a exclus din tarif aceste cheltuieli nejustificate³². Hotărârile respective însoțite de documentele confirmative au fost expediate organelor de anchetă, dar cazurile nu au fost investigate.

În baza informației obținute de la ANRE, am analizat investițiile pentru construcția gazoductului Razdelnaya-Izmail în perioada anilor 2009-2016. În tabelul de mai jos este prezentată informația privind suma investițiilor anuale, lungimea rețelei construite și costul pentru 1 km de gazoduct:

Anul	Suma investiției, mii lei	Lungimea rețelei construite, km	Costul, mii lei / km
2010	22 576,3	1,8	12 542,4
2011	104 571,4	14,1	7 416,4
2012	52 872,7	7,1	7 446,9
2013	115 809,8	15,8	7 329,7
2016	244 356,3	22,8	10 717,4
Total	540 186,5	61,6	8 769,3

Dacă în anul 2010 costul pentru 1 km de gazoduct a constituit 12,5 milioane lei, în anii 2011-2013 costul s-a redus la 7,4 milioane lei, sau cu aproape 40%. Nu excludem faptul că reducerea costurilor se datorează controlului inițiat de ANRE în anul 2011. Ulterior, în anul 2016 se atestă o nouă majorare a costului până la 10,7 milioane lei pentru 1 km de gazoduct. Avem suspiciuni rezonabile să afirmăm că schemele de achiziție prin intermediari au fost reluate după ce în anul 2014 conducerea ANRE a fost complet înlocuită cu persoane loiale decidenților politici. Menționăm că majorarea neargumentată a valorii gazoductului Razdelnaya-Izmail se răsfrânge asupra creșterii neîntemeiate a tarifului de transportare a gazelor prin componenta de amortizare a activelor.

³¹ Sursa: solicitări de informație de la ANRE și anexe la rapoartele anuale ANRE pentru 2015-2018.

³² Hotărârile ANRE nr. 461 din 27.03.2012, nr. 479 din 06.07.2012, nr. 484 din 13.09.2012 și nr. 489 din 08.11.2012, disponibile pe <http://old.anre.md/ro/content/controale>

6. Alte cheltuieli nejustificate ale concernului „Moldovagaz”

Pe lângă costurile incluse în tarif, concernul „Moldovagaz” și subdiviziunile sale înregistrează alte cheltuieli nejustificate, prin care este delapidat patrimoniul întreprinderii și sunt acumulate datoriile pentru gaze față de concernul rus Gazprom.

6.1. Asigurarea rețelelor de gaze

În raportul de audit asupra calculelor tarifului, perfectat la solicitarea ANRE în septembrie-octombrie 2015,³³ „Moldovagaz” și subdiviziunile sale au inclus la cheltuieli suma totală de **90,5 mln lei pentru asigurarea mijloacelor fixe**, inclusiv 29,2 mln lei pentru serviciul de transport și 61,3 mln lei pentru serviciul de distribuție³⁴. Suma respectivă nu se regăsește în tarif. Întreprinderea a înregistrat pierderi în anul 2015, prin urmare asigurarea a fost achitată din contul acumulării datoriilor la gaz față de „Gazprom”.

Din start trebuie să menționăm că în practica internațională nu este răspândită asigurarea infrastructurii de livrare a gazelor. Trezește suspiciuni faptul că valoarea primei de asigurare constituie circa 3,4% raportat la valoarea activelor³⁵. De asemenea, presa de investigație a descris unele fraude privind contractarea serviciilor de asigurare la alte întreprinderi în gestiunea autorităților centrale³⁶. În situația în care doar prima de asigurare constituie peste 90 mln lei, este evident că nicio companie de asigurări din R. Moldova nu dispune de capacități financiare să achite despăgubiri pe cazurile asigurate. Companiile locale trebuie să efectueze reasigurarea la companii de talie internațională, transferând reasuratorului, de regulă, circa 90-95% din prima de asigurare încasată. Însă nu întotdeauna reasigurarea este efectuată.

Pornind de la argumentele enunțate mai sus și având în vedere faptul că în sectorul de gaze se întâmplă foarte rar accidente majore care ar genera pierderi de miliarde de lei, trebuie cercetate câteva aspecte privind oportunitatea contractării unor asemenea servicii de asigurare, și anume:

- Câte cazuri de accidente majore au avut loc în ultimii 20 ani în sectorul gazelor naturale și care a fost valoarea totală a prejudiciilor;
- Cum au fost calculate riscurile și cum a fost determinată valoarea primei de asigurare;
- A fost sau nu organizată licitație pentru contractarea serviciilor de asigurare;
- A fost sau nu contractată o companie de reasigurare, a fost sau nu achitată prima de reasigurare.

6.2. Rata de schimb la procurarea valutei

Concernul „Moldovagaz” procură valută pentru achitarea importului de gaze, echipamentelor și materialelor. Ținând cont de gestionarea frauduloasă a întreprinderii, este necesar de a verifica rata de schimb la care „Moldovagaz” procură valuta la bănci. În februarie 2018 am solicitat de la ANRE informația respectivă, însă Agenția a refuzat să prezinte careva date privitor la tranzacțiile de cumpărare a valutei. În situația în care întreprinderea procură valută la o rată de schimb mai mare decât rata medie pe piața bancară, acest lucru influențează la creșterea nejustificată a cheltuielilor și la acumularea datoriilor față de furnizori, în special

³³ Hotărârea ANRE nr. 180 din 03.09.2015.

³⁴ Anexa 7: pag. 19 și 20 din raportul de audit asupra calculelor tarifului la gazele naturale.

³⁵ Potrivit anexelor la așa-numitul raport de audit asupra calculelor tarifului, valoarea totală a activelor SA Moldovagaz în anul 2015 a constituit 2 632 933 mii lei, inclusiv 1 263 359 mii lei pe transport și 1 369 574 mii lei pe distribuție.

³⁶ Ziarul de gardă, “ (doc) Moldatsa: Criza milioanei irosite”, noiembrie 2016, *disponibil pe* <https://www.zdg.md/editia-print/investigatii/moldatsa-criza-milioanelor-irosite>

față de „Gazprom”. Mai mult ca atât, aceste suspiciuni au fost enunțate și de procurorii care au efectuat percheziții la sediul „Moldovagaz” în noiembrie 2015.³⁷

6.3. Oficiul nou al „Moldovagaz”

În anul 2009 întreprinderea a început lucrările de construcție a unui sediu nou, situat pe str. Pușkin 64 din mun. Chișinău. În octombrie 2018 Centrul de deservire a consumatorilor a fost mutat în sediul nou³⁸. Potrivit metodologiei tarifare, investițiile în clădiri și construcții pot fi incluse în tarif³⁹. Întreprinderea nu a anunțat care este costul lucrărilor. Totodată nu este clar dacă ANRE a inclus în tarif cheltuielile respective.

Considerăm necesar de verificat investițiile privind construcția sediului nou, ținând cont de multiplele fraude constatate în administrarea întreprinderii. Chiar dacă aceste costuri nu se regăsesc în tarif, majorarea neîntemeiată a cheltuielilor conduce la acumularea datoriilor față de furnizori, în mod special pentru gazele naturale.

6.4. Servicii dubioase de asistență juridică

În mai 2016 am solicitat de la Ministerului Economiei și ANRE informații privitor la relațiile contractuale între SA „Moldovagaz” și pretinsul avocat Valerian Mînzat (căsătorit cu fiica ex-deputatului Simion Furdui), precum și alte contracte similare de asistență juridică. Cetățeanul Mînzat a afișat pe pagina sa oficială informația precum că a activat în calitate de avocat principal al SA „Moldovagaz”.⁴⁰ Menționăm faptul că în 2015 Mînzat a fost condamnat la 9 ani de închisoare. Deși inițial Ministerul Economiei a negat existența cărorva relații între Mînzat și „Moldovagaz”, ulterior am primit un alt răspuns. Potrivit informației prezentate de „Moldovagaz”, în perioada 2014-2015 întreprinderea a contractat servicii de asistență juridică de la SRL „Tarsen Grup” și cabinetul avocatului V. Mînzat – „Legal Solutions”. Contractele prevedeau o plată lunară pentru SRL „Tarsen Grup” de 20.000 lei în 2014 și 22.000 lei în 2015, iar pentru „Legal Solutions” – 20.000 lei lunar în 2015.⁴¹

Totodată întreprinderea nu a menționat despre alte servicii de asistență juridică, contractate de subdiviziunile „Moldovagaz”. Spre exemplu, SRL „Florești-Gaz” a contractat anterior servicii juridice de la SRL „MGS Legal Consulting”, însă nu le-a achitat și a fost acționată în judecată⁴². Menționăm faptul că printre asociații „MGS Legal Consulting” figurează ex-ministrul justiției Vitalie Pîrlog și ex-vice ministrul justiției Nicolae Eșanu⁴³.

Ținând cont de cele expuse, **considerăm necesar de verificat toate contractele de asistență juridică încheiate de „Moldovagaz” și subdiviziunile sale.**

³⁷ Radio Europa Liberă, “Percheziții la Moldovagaz și Chișinăugaz și la locuințele șefilor celor două companii”, noiembrie 2015, disponibil pe <https://moldova.europalibera.org/a/27390131.html>

³⁸ Mold-Street: “Cum arată noul oficiu al celei mai mari companii din Moldova”, octombrie 2018, disponibil pe <https://www.mold-street.com/?go=news&n=8139>

³⁹ Punctul 56 alin. 1) lit. d) din metodologia de stabilire a tarifelor la gazele naturale din 2014 (Idem 6)

⁴⁰ Sursa: <http://web.archive.org/web/20150421220707/http://avocat-valerianminzat.com/ro/despre-avocat>

⁴¹ Anexa 8: Scrisoarea nr. J-155/16 din 06.07.2016 emisă de SA „Moldovagaz”.

⁴² Decizia Curții Supreme de Justiție din 17.02.2015 la dosarul nr. 2rc-192/16, disponibilă pe http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=25923&fbclid=IwAR1HHu6TAZAo1hGrI4aktCM8e_rQOZ7H80uONOI5olhRPeD8jrd4VgM1yU

⁴³ Lista birourilor asociate de avocați, nr. 103 la pag. 112, disponibil pe http://uam.md/media/files/files/registrul_baroului_chi_in_u_pe_ca_i_baa_4528532.pdf

6.5. Drăguțanu – auditor la „Moldovatransgaz”

Compania „DD Consulting” SRL a efectuat auditul activității financiare a SRL „Moldovatransgaz” pentru anii 2017 și 2018. Directorul financiar al respectivei companii de audit este Dorin Drăguțanu⁴⁴. Acesta a deținut funcția de guvernator al Băncii Naționale în perioada în care a avut loc fraudă bancară. Prin acțiunile și inacțiunile sale, fostul guvernator BNM este direct responsabil de producerea celei mai mari fraude din istoria R. Moldova. Având în vedere aspectul dat, este cel puțin dubioasă decizia de a încredința auditarea financiară unei persoane cu probleme grave de integritate. Considerăm necesar de verificat procedura prin care SRL „Moldovatransgaz” a selectat compania respectivă de audit, precum și sumele achitate pentru serviciile de audit.

7. Repartizarea abuzivă a veniturilor din tranzitul gazului

„Moldovagaz ratează anual circa 200 milioane lei din veniturile pentru tranzitarea gazelor”

Din cauza unor prevederi abuzive în contractul privind tranzitul gazelor, „Moldovagaz” ratează anual circa 22% din veniturile de tranzit. Mai mult ca atât, cheltuielile privind tranzitarea gazelor depășesc veniturile cu peste 130 milioane lei. În prezent consumatorii din R. Moldova subvenționează tranzitul de gaze, deoarece aceste cheltuieli sunt incluse în tarif.

7.1. Veniturile din tranzit repartizate 50/50 între Moldova și regiunea transnistreană

Tariful de tranzitare a gazelor se stabilește pentru distanța de 100 km de gazoduct. În mod normal, veniturile din tranzit trebuie repartizate proporțional cu lungimea gazoductelor. Însă, clauzele contractuale prevăd o abordare diferită la repartizarea veniturilor din tranzit pentru cele 2 gazoducte magistrale. Potrivit art. 3.2 din contractul nr. 2FM-07 din 2006 privind tranzitul de gaze pe teritoriul R. Moldova, veniturile din tranzit se repartizează între „Moldovatransgaz” și „Tiraspol-Transgaz” după cum urmează:⁴⁵

- Pentru tranzitul gazelor prin gazoductul Ananiev-Cernăuți-Bohorodchany **la Nord** (ACB, spre stația de măsurare Alexeyevka, UA), veniturile se împart **proporțional lungimii gazoductelor** pe teritoriul R. Moldova și respectiv a regiunii transnistrene.
- Pentru tranzitul gazelor prin gazoductul transbalcanic **la Sud** (spre stația de măsurare Orlovka, UA), veniturile se împart **în cote egale (50%)** între părți.

Datele privind volumul gazului tranzitat indică faptul că cele mai mari volume sunt tranzitate anume prin gazoductul transbalcanic:

⁴⁴ Ziarul de gardă, „Cu ce se ocupă și ce venituri are fostul guvernator al BNM din perioada fraudei bancare, Dorin Drăguțanu”, ianuarie 2019, disponibil pe <https://www.zdg.md/stiri/stiri-politice/cu-se-se-ocupa-si-ce-venituri-are-fostul-guvernator-al-bnm-din-perioada-fraudei-bancare-dorin-dragutanu>

⁴⁵ Idem 4

Volumul gazelor tranzitate	Un. măs.	2012	2013	2014	2015	2016
La Nord, prin gazoductul ACB	mlrd. m3	0,3	0,33	0,31	0,24	0,25
La Sud, prin gazoductul transbalcanic		19,6	19,7	18,0	16,7	18,46

Sursa: SRL „Moldovatrangaz”

Circa 72% din lungimea gazoductului transbalcanic se află pe teritoriul RM și doar 28% - în stânga Nistrului⁴⁶. Respectiv costurile de întreținere a gazoductului pe malul drept sunt mai mari decât în regiunea transnistreană. Însă veniturile sunt repartizate în cote egale de 50%. Ministerul Economiei ne-a informat că în regiunea transnistreană costurile sunt la fel de mari ca și pe malul drept, deoarece Stația de compresoare Tiraspol-2 suportă cheltuieli importante pentru asigurarea tranzitului⁴⁷. Acest lucru este fals. În realitate, costurile privind funcționarea stației de compresoare Tiraspol-2 au fost majorate nejustificat pentru a spori cheltuielile malului stâng, astfel încât să fie argumentată repartizarea veniturilor în cote egale de 50%.⁴⁸ Mai mult ca atât, cheltuielile malului stâng au fost calculate de TiraspolTransgaz și „confirmate” de Institutul de cercetare „НИИгазэкономика” de la Moscova. Prin urmare, reprezentanții concernului Gazprom în conducerea Moldovagaz au aprobat cu bună știință aceste costuri nejustificate, pentru a acorda venituri mai mari regiunii transnistrene în detrimentul consumatorilor din R. Moldova.

7.2. Tranzitul gazului – cheltuieli mai mari decât veniturile

„Pierderile din tranzitarea gazului constituie 130 milioane lei anual, pe care le suportă consumatorii din R. Moldova”

Reieșind din structura tarifului în vigoare, cheltuielile privind tranzitarea gazului constituie 612 478 mii lei, iar veniturile din fluxurile transfrontaliere de gaz sunt de 482 473 mii lei. Din cele expuse rezultă că activitatea de tranzit a gazelor generează pierderi anuale de 130 milioane lei, iar pierderile respective sunt incluse în tariful achitat de consumatorii din R. Moldova.

În metodologia tarifară din anul 2009 era prevăzut că dacă veniturile din tranzitarea gazului nu acoperă cheltuielile, diferența va fi suportată de titularul de licență care a semnat asemenea contracte de tranzitare a gazului⁴⁹. Această prevedere excludea posibilitatea ca pierderile din activitatea de tranzit să fie transferate pe consumatorii din R. Moldova. Această prevedere a fost exclusă din metodologia tarifară în vigoare, aprobată în august 2014.

Recomandări

Pentru a redresa situația cu veniturile și cheltuielile de tranzitare a gazului, este necesar de întreprins următoarele acțiuni:

Acțiune	Comentarii	Instituția responsabilă
Revizuirea modului de repartizare a veniturilor din tranzitul gazului	Modificarea contractului de tranzitare a gazului	Ministerul Economiei în comun cu „Moldovagaz” și „Gazprom”
Excluderea din tarif a pierderilor din activitatea de tranzit	De inclus în metodologia tarifară prevederea respectivă	ANRE

⁴⁶ Gazoductul transbalcanic include 3 conducte magistrale cu o lungime totală de 343,14 km, din care 246,97 km (sau 72%) sunt pe teritoriul R. Moldova, iar 96,17 km (sau 28%) sunt în regiunea transnistreană.

⁴⁷ Anexa 9: Scrisoarea nr. 07-2444 din 05.03.2018 emisă de Ministerul Economiei și Infrastructurii

⁴⁸ Anexa 10: Procesul verbal al Consiliului de supraveghere al SA Moldovagaz din 24.12.1999 referitor la divizarea costurilor privind activitatea de tranzit a gazelor.

⁴⁹ Punctul 54 alin. 4) din metodologia de stabilire a tarifelor pentru gazele naturale din 2009 (Idem 18)

8. Rețelele de gaz în afara circuitului economic

La situația din 01.09.2017 „Moldovagaz” și subdiviziunile sale administrau 23.390 km de rețele de gaz, inclusiv 1560 km de rețele de transport⁵⁰. Trebuie de menționat că doar 8807 km de rețele (sau 38%) se află în proprietatea concernului „Moldovagaz”. Cealaltă porțiune a rețelilor, cu lungimea de 14.583 km, se află în afara circuitului economic, deoarece amortizarea lor nu este inclusă în tarif. Construcția acestor rețele a început în anul 2002, în cadrul „Programului național de gazificare”⁵¹, care este încă în derulare⁵². Finanțarea programului de gazificare s-a efectuat din câteva surse: contribuția consumatorilor din localitățile gazificate, alocări de la autoritățile centrale și locale, precum și granturi oferite de Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM) și USAID. Gazoductele respective urmau a fi transmise la balanța autorităților locale. Totodată, potrivit reglementărilor aprobate de ANRE, subdiviziunile SA „Moldovagaz” urmau să ramburseze autorităților locale și altor beneficiari resursele financiare alocate pentru construcția acestor gazoducte⁵³, însă până în prezent acest lucru nu a fost realizat.

Exploatarea rețelilor poate fi efectuată doar de către o companie licențiată în distribuția gazelor. Deoarece „Moldovagaz” nu a răscumpărat gazoductele respective, în 2004 Guvernul a identificat o altă soluție, prin care autoritățile locale au transmis gazoductele către subdiviziunile teritoriale ale SA „Moldovagaz” în baza contractelor de deservire tehnică⁵⁴.

În anul 2008 Guvernul a inițiat inventarierea gazoductelor construite în cadrul programului de gazificare. Potrivit HG 597/2008, autoritățile locale urmau să prezinte până la 30.06.2008 Ministerului Economiei rezultatele inventarierii gazoductelor respective⁵⁵. Din informația obținută de la Ministerul Economiei în mai 2017, am constatat că au fost inventariate doar 4979 km din totalul de 14.583 km de gazoducte, care se află la balanța autorităților locale⁵⁶.

Pe parcursul a 17 ani autoritățile centrale nu au putut identifica o soluție la problema gazoductelor aflate în afara circuitului economic, problemă creată de Guvern în 2002. O foaie de parcurs în acest sens a fost propusă în iunie 2017 de Victor Parlicov și Sergiu Gaibu⁵⁷. În contextul liberalizării pieței gazelor naturale, va fi imposibil de garantat accesul nediscriminatoriu la gazoducte, din moment de 2/3 din rețeaua de distribuție nu se află la balanța operatorului de distribuție. Pe lângă aceasta, gazoductele respective au un termen de exploatare, la expirarea căruia acestea nu vor mai putea fi utilizate. Pentru înlocuirea lor trebuie prevăzute resurse financiare, care pot fi acumulate din amortizarea rețelilor existente. Introducerea gazoductelor respective în circuitul economic trebuie realizată în următoarele condiții:

---

⁵⁰ Idem 26.

⁵¹ HG 1643 din 19.12.2002 cu privire la aprobarea Programului național de gazificare a Republicii Moldova

⁵² Publika.md, 05 septembrie 2018: “Locuitorii raionului Orhei vor putea beneficia de gaze naturale din gazoduct”, disponibil pe https://www.publika.md/locuitorii-raionului-orhei-vor-putea-beneficia-de-gaze-naturale-din-gazoduct-fotoreport_3017897.html

⁵³ P. 23 din Hotărârea ANRE nr. 93 din 19.05.2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la extinderea rețelilor de distribuție a energiei electrice și a Regulamentului cu privire la extinderea rețelilor de distribuție a gazelor naturale

⁵⁴ HG nr. 683 din 18.06.2004 despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelilor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni "Moldovagaz" la deservire tehnică

⁵⁵ HG 597 din 13.05.2008 cu privire la inventarierea și reevaluarea rețelilor de gaze, proprietate publică

⁵⁶ Anexa 11: Scrisoarea Min. Economiei nr. 06/2-2921 din 25.05.2017 privitor la inventarierea rețelilor de distribuție

⁵⁷ Expert-Grup, Notă de poziție: Măsuri de politici pentru asigurarea protecției intereselor cetățenilor-investitori în rețelele de distribuție a gazelor naturale, iunie 2017, disponibilă pe https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/Apel_public.pdf

- **Finalizarea inventarierii rețelelor de gaz în proprietate publică și proprietate neidentificată.**
Dat fiind faptul că subdiviziunile „Moldovagaz” operează aceste rețele în baza contractelor de deservire tehnică, întreprinderea deține toată informația privind lungimea rețelelor și drepturile de proprietate asupra fiecărei porțiuni;
- **Identificarea proprietarilor și evaluarea rețelelor, pentru a stabili prețul de piață actual.**
- **Stabilirea cotei-părți de proprietate la fiecare persoană fizică sau juridică, care a contribuit financiar la construcția gazoductelor.**
- **Transmiterea rețelelor către operatorul de distribuție.**
Acest lucru poate fi realizat prin 2 modalități. În primul caz poate fi creat un nou operator de stat, iar gazoductele să fie introduse în capitalul social al acestuia. O altă modalitate poate fi răscumpărarea gazoductelor de către „Moldovagaz” sau introducerea acestora în capitalul social al întreprinderii. În cazul dat urmează a fi revizuite cotele de proprietate conform actelor de constituire și prevederilor HG 1068 din 21.10.1998, inclusiv stingerea parțială a datoriilor la gaz a malului drept față de „Gazprom”.
- **Calcularea amortizării și introducerea acesteia în tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor.**

9. „Moldovagaz” – teritoriu interzis pentru organele de control

De la înființarea concernului „Moldovagaz” și până în prezent nu a fost efectuat nici un audit al activității întreprinderii. În acești 20 ani au existat câteva încercări privind efectuarea unor controale, dar cazurile nu au avut finalitate. Nici o persoană din conducerea „Moldovagaz” nu a fost sancționată, iar organele de anchetă au mimit investigațiile.

- **Comisie parlamentară în anul 2000.** În martie Parlamentul a creat o comisie specială pentru examinarea situației din sectorul energiei și gazului⁵⁸. În iulie comisia a prezentat Parlamentului rezultatele reviziei efectuate de Departamentul Control Financiar și Revizie, iar materialele au fost transmise Procuraturii Generale⁵⁹. Totodată Parlamentul a dispus efectuarea unui control de către Curtea de Conturi.
În martie 2001 șeful echipei de control, Tudor Șoitu, a fost obligat să înceteze controlul înainte de termen, sub presiunea conducerii Curții de Conturi. Raportul de control nu a fost examinat de plenumul Curții, iar în octombrie 2001 Procuratura a intentat dlui Șoitu un dosar penal. Situația privind urmărirea penală a fost clarificată definitiv abia în februarie 2019 prin decizia CEDO⁶⁰.
- **Comisie parlamentară în anul 2010.** Situația economică a societății „Moldovagaz” a ajuns din nou în vizorul Parlamentului. În mai 2010 a fost creată o comisie specială privitor la încălcările din activitatea SA „Moldovagaz” și impactul negativ asupra formării tarifelor⁶¹. Comisia urma să elaboreze un raport în decurs de 4 luni, dar acest lucru nu a avut loc. În septembrie 2010 Parlamentul a fost dizolvat. Este curios faptul că în componența comisiei intrau deputați implicați în schema de spălare de bani

⁵⁸ HP nr. 849 din 03.03.2000, disponibilă pe

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=306884>

⁵⁹ HP nr. 1212 din 31.07.2000, disponibilă pe

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=307579>

⁶⁰ Decizie CEDO din 14.02.2019 la cererea nr. 18835/08, Tudor Șoitu versus Republica Moldova, disponibilă pe

<http://agent.gov.md/wp-content/uploads/2019/05/SOITU-v.-MDA-ROM1.pdf>

⁶¹ HP nr. 91 din 20.05.2010, disponibilă pe <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=334803>

„Laundromatul Rusesc” (Valentin Chepteni, Valeriu Guma)⁶², iar vicepreședinte al comisiei a fost ales Simion Furdui, autorul celebrului amendament la legea gazelor naturale care a condus la majorarea tarifelor cu aproape 5%.⁶³

- **Controlul ANRE în perioada 2011-2012.** După cum am menționat la punctul 5.3, ANRE a depistat fraude în sumă totală de 243,5 milioane de lei și a emis 4 hotărâri în acest sens. Agenția a exclus din tarif cheltuielile nejustificate și a transmis materialele la organele de anchetă. În iulie 2016 Ministerul Economiei ne-a informat că **Procuratura Anticorupție a clasat procesul penal** pe hotărârile nr. 461, 479 și 484 din 2012, iar dosarul penal pe hotărârea ANRE nr. 489 din 2012 este în continuare în gestiunea Procuraturii Drochia⁶⁴.

Controlul activității SRL „Moldovatransgaz” s-a finalizat cu **tentativa de asasinare a lui Nicolae Răileanu, fost director ANRE**. În seara zilei de 10 aprilie 2012, la doar 2 săptămâni după pronunțarea primei hotărâri ANRE pe marginea controlului la „Moldovatransgaz”, **a explodat o grenadă** plasată în automobilul dlui Răileanu⁶⁵. Nici acest caz nu a fost investigat de organele de anchetă.

- **Percheziții în timpul protestelor din 2015-2016.** Procurorii au efectuat mai multe percheziții la „Moldovagaz” în perioada noiembrie 2015 – iulie 2016. Au fost deschise 3 cauze penale, care ulterior au fost comasate într-un singur dosar. Procurorul Vitalie Busuioc afirma în iulie 2016 că a fost dispusă o inspecție financiară complexă, care era atunci la etapa de finalizare⁶⁶. Până în prezent nici o persoană din administrația „Moldovagaz” nu a fost sancționată. La fel nu au fost recuperate mijloacele bănești fraudate.

Procurorul Vitalie Busuioc

⁶² Comunitatea WatchDog.MD, „Laundromatul rusesc – schema de spălare a 70 miliarde dolari facilitată de elitele politice din Moldova”, iunie 2019, disponibil pe <https://watchdog.md/2019/06/17/laundromatul-rusesc-schema-de-spalare-a-70-miliarde-dolari-facilitata-de-elitele-politice-din-moldova/>

⁶³ Mold-street.com, „Amendamentul Furdui a provocat o majorare de 16 ori a tarifului de transport a gazelor”, iulie 2015, disponibil pe <https://www.mold-street.com/?go=news&n=3958>

⁶⁴ Anexa 12: Scrisoarea Ministerului Economiei cu nr. 06/2-4457 din 20.07.2016, punctul IV.

⁶⁵ Timpul.md, „Cine l-a vrut mort pe Nicolae Răileanu?”, aprilie 2012, disponibil pe <https://www.timpul.md/articol/cine-l-a-vrut-mort-pe-nicolae-raileanu-33267.html>

⁶⁶ Ziarul de gardă: „Gusev și alți patru angajați, învinuți în dosarul MoldovaGaz”, iulie 2016, disponibil pe <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/gusev-si-alti-patru-invinuti-in-dosarul-moldovagaz-procurorii-nu-stiu-unde-se-afla-gusev>

10. Concluzii și recomandări

Problemele legate de înființarea și administrarea concernului „Moldovagaz” s-au acumulat pe parcursul a peste 20 ani. Cele mai grave încălcări au fost comise la transmiterea cotei majoritare în rețelele de transport (fondarea „Gazsnabtranzit” în anul 1995) și rețelele de distribuție (fondarea „Moldovagaz” în anul 1998) la prețuri derizorii către „Gazprom”, în contul achitării datoriei pentru gaz. În contextul HG 1068 din 21.10.1998, patrimoniul „Moldovagaz” trebuie reevaluat, cu modificarea corespunzătoare a cotelor în capitalul social și stingerea datoriei pentru gaze. Deoarece au trecut peste 20 ani de la evenimentele respective, activele existente la acel moment au fost amortizate practic integral. În cazul dat este necesar de restabilit valoarea de piață a patrimoniului la momentul încheierii tranzacțiilor respective.

Situația dezastruoasă în care se află astăzi societatea „Moldovagaz” se datorează în mare parte administrării frauduloase cu acordul tacit al acționarilor, în mod special a acționarului majoritar – concernului „Gazprom”. Un alt aspect al problemei se referă la condițiile abuzive, impuse de „Gazprom” la semnarea contractelor de livrare și tranzit a gazelor. Totodată situația a fost agravată prin deciziile ilegale sau nechibzuite, aprobate de ANRE, Guvern și Parlament. Patrimoniul întreprinderii a fost delapidat în proporții deosebit de mari, iar acționarii și organele de anchetă au acoperit aceste fraude.

Drepturile de acționar a R. Moldova în cadrul SA „Moldovagaz” sunt reprezentate de Ministerul Economiei, ca organ central de specialitate în domeniul energetic. Potrivit art. 48 din statutul SA „Moldovagaz”, Ministerul Economiei numește 2 din 6 membri ai Consiliului de observatori, care au funcția de a reprezenta interesele acționarilor și de a coordona activitatea organului executiv. De asemenea, Ministerul Economiei desemnează 2 din 3 membri în Comisia de Cenzori. Aceste persoane erau obligate să prevină încălcările admise de managementul întreprinderii și, prin urmare, poartă responsabilitate directă pentru rezultatele activității SA „Moldovagaz”. Gradul de responsabilitate al fiecărei persoane în parte urmează a fi stabilit în cadrul unei anchete. Însă persoanele respective cu certitudine nu mai pot fi admise în funcții de decizie în cadrul instituțiilor de stat.

Pe lângă recomandările formulate în capitolele anterioare, este necesar de a stabili valoarea cheltuielilor nejustificate care au fost incluse abuziv în tarifele la gaz, sau au condus la majorarea datoriei pentru gaz față de „Gazprom”. Cheltuielile nejustificate trebuie excluse din tarif, iar restul cheltuielilor urmează să fi asumate de acționari, care au tolerat aceste încălcări pe tot parcursul activității SA „Moldovagaz”.

În acest context, trebuie de efectuat un audit la „Moldovagaz” și toate subdiviziunile sale, de la momentul înființării. Scopul auditului este de a stabili costurile justificate, a determina valoarea fraudelor și a determina valoarea reală a devierilor tarifare. Caietul de sarcini pentru misiunea de audit trebuie neapărat să conțină următoarele aspecte:

- Analiza contractelor de achiziție a bunurilor și serviciilor, inclusiv analiza prețurilor de achiziție comparativ cu prețurile de piață, oferite de alți producători/furnizori;
- Analiza rulajelor bancare ale „Moldovagaz” și subdiviziunilor sale, pentru a identifica toate tipurile de bunuri și servicii achiziționate, precum și datele despre furnizori;
- Analiza ratelor de schimb la care „Moldovagaz” procura valută, comparativ cu ratele comerciale pe piața bancară la data efectuării fiecărei tranzacții;
- Analiza pierderilor de gaz efective și modul de evidență a lor în documentele interne;
- Analiza necesarului de personal și reducerea cheltuielilor de remunerare a muncii;
- Verificarea cheltuielilor de mentenanță efective și justificate;
- Verificarea datoriei pentru gaz, a achitărilor efectuate și a modului de repartizare a datoriei între malul drept și regiunea transnistreană.

Anexa 1: Scrisoarea ANRE nr. 06/794 din 24.06.2019

Republica Moldova

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Columna, nr. 90, MD-2012 Chișinău, Tel: 022 852 901,
anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. 06/ 794 din 24. 06. 2019
La nr. V-01 din 31. 05. 2019

**Comunitatea „WatchDog.md”
mun. Chișinău, str. Sciusev 68**

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a examinat solicitarea Dvs. privind prezentarea informației referitoare la prețul mediu efectiv de procurare a gazelor naturale și comunică următoarele.

Prețul mediu efectiv de procurare a gazelor naturale pentru anul 2018 a constituit 217,46 \$/1000m³ sau 3670,00 lei/1000 m³.

Pretul mediu efectiv de procurare a gazelor naturale pentru ianuarie-mai 2019 a constituit 240,09 \$/1000 m³ sau 4159,06 lei/1000 m³.

Veaceslav UNTILA
Director general

Anexa 2: Structura costurilor de bază

Capitolele de cheltuieli	Abrev	un. m.	2010 (anul de bază)	2018 (tarif în vigoare)	Diferența 2018/2010
1. Transport					
1.1. Cheltuieli materiale	CM ₀	mii lei	18 465	44 716	26 251
1.2. Cheltuieli de întreținere și exploatare a imobilizărilor corporale și necorporale aferente activității de transport a gazelor	CIE ₀	mii lei	10 607	62 708	52 101
1.3. Cheltuieli de retribuire a muncii	CRM ₀	mii lei	38 425	97 940	59 515
1.4. Cheltuieli generale și administrative	CCGA ₀	mii lei	5 966	12 657	6 691
Total serviciul de transport			73 463	218 021	144 558
2. Distribuție					
2.1. Cheltuieli materiale	CM ₀	mii lei	28 114	57 263	29 149
2.2. Cheltuieli de întreținere și exploatare a rețelelor de gaze naturale și altor mijloace fixe de producere	CIE ₀	mii lei	6 176	9 720	3 544
2.3. Cheltuieli de retribuire a muncii	CRM ₀	mii lei	142 442	453 623	311 181
2.4. Cheltuieli de distribuție și administrative (CC ₀ + CCGA ₀)	CCGA ₀ + CC ₀	mii lei	136 311	238 028	101 717
Total serviciul de distribuție			313 043	758 634	445 591
3. Furnizare					
3.1. Cheltuieli generale și administrative furnizare rețele transport	CCGA ₀	mii lei		62 461	62 461
3.2. Cheltuieli generale și administrative furnizare rețele distribuție	CCGA ₀	mii lei		62 057	62 057
Total serviciul de furnizare			0	124 518	124 518
4. SA Moldovagaz					
4.1. Cheltuieli operaționale proprii	COR ₀	mii lei	28 331	0	-28 331
Grand Total			414 837	1 101 173	686 336

Anexa 3:

Scrisoarea SA Moldovagaz nr. 01/3-1182 din 05.06.2009 către ANRE

SOCIETATEA PE ACȚIUNI MOLDO-RUSĂ
МОЛДАВСКО-РОССИЙСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

SA "MOLDOVAGAZ"

2005, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Albișoara, 38,
tel. (+373 22) 578-002, 578-004, fax. 220-002, 240-014,
c/d 22519014982174 în «Banca de Economii» SA,
filiala nr. 1, mun. Chișinău, cod bancar: BECOMD2X609,
IDNO: 1003600005148, capit. statutar: 1 mld. 332 mln. 908 mii lei
E-mail: office@moldovagaz.md

2005, Republica Moldova, mun. Chișinău, ul. Albișoara, 38,
tel. (+373 22) 578-002, 578-004, fax. 220-002, 240-014,
т/с 22519014982174 в АО «Банка де Економии»,
филиал №1, mun. Chișinău, код банка: BECOMD2X609,
IDNO: 1003600005148, уставный капитал: 1 млрд. 332 млн. 908 тыс.
www.moldovagaz.md

№ 01/3-1982 от 05 06 2009
на № _____ от _____ 200__

Генеральному директору
Национального агентства по
регулированию в энергетике
Республики Молдова
господину Юрку В. С.

Уважаемый Виталий Семенович,

Настоящим направляем Вам информацию о стоимости существующих активов, сданных в эксплуатацию до 01.01.2004г. и стоимости новых активов, сданных в эксплуатацию в результате осуществленных инвестиций с 01.01.2004г. и до 01.01.2009г., а также сумму начисляемого износа на год по вышеуказанным активам в разрезе газовых предприятий.

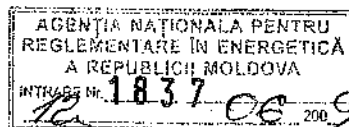
Приложение: на 697 листах.

С уважением,

Заместитель
Председателя Правления

Казаку Я. Ф.

Исп. Чавдарь М. И.
тел. 578-758
Исп. Добуляк Л. Н.
тел. 578-011

**Сводная информация о долгосрочных активах,
сданных в эксплуатацию до 01.01.2004 год (регулируемый вид деятельности)**

тыс. лей

№ п/п	Наименование	Балансовая стоимость на 31.12.2008г. (до переоценки)	Балансовая стоимость на 01.01.2009г. (с учетом переоценки)	Износ на год (с учетом переоценки)
1	ООО "Кишинэу-газ"	73949,9	577563,1	30820,4
2	ООО "Яловень-газ"	36707,4	304362,2	16342,2
3	ООО "Бэлць -газ"	19204,5	96414,8	8852,1
4	ООО "Единец-газ"	16870,8	79061,8	4960,0
5	ООО "Флорешть-газ"	15824,1	139155,5	5116,1
6	ООО "Орхей-газ"	17830,1	134776,8	6513,7
7	ООО "Штефан Водэ -газ"	15833,3	226497,5	6897,5
8	ООО "Гагауз -газ"	29486,2	294428,9	10334,7
9	ООО "Кахул -газ"	4574,1	35050,8	3853,1
10	ООО "Тараклия- газ"	13281,6	100811,2	3751,5
11	ООО "Чимишлия-газ"	6587,4	65529,5	2707,5
12	ООО "Унгень -газ"	4102,1	10801,6	862,4
13	Итого по газораспределительным предприятиям	254251,5	2064453,7	101011,2
14	ООО "Молдоватрансгаз"	~~225172,4~~ 242790,9	2500923,7	114843,9
15	Всего	497042,4	4565377,4	215855,1

5,3
672,1
5,36
9,18
6,3
3,8
4,8
3,04
3,5
10,9
3,7
4,1
7,9
4,9
4,6
4,8

489423,9

Член Правления,
Начальник финансово экономического
управления - главный бухгалтер

Бешляга Бешляга О. Ф.

**Сводная информация о новых активах,
сданных в эксплуатацию в результате осуществления инвестиций с 01.01.2004г. по
01.01.2009г. (регулируемый вид деятельности)**

тыс. лей

№ п/п	Наименование	Балансовая стоимость на 31.12.2008г. (до переоценки)	Балансовая стоимость на 01.01.2009г. (с учетом переоценки)	Износ на год (с учетом переоценки)
1	ООО "Кишинэу-газ"	15657,0	23158,7	3073,2
2	ООО "Яловень-газ"	21178,0	23940,2	1856,0
3	ООО "Бэлць -газ"	21383,5	33823,6	1916,9
4	ООО "Единец-газ"	21978,1	24929,3	1293,3
5	ООО "Флорешть-газ"	18131,7	24884,5	1526,4
6	ООО "Орхей-газ"	12280,5	18142,5	785,5
7	ООО "Штефан Водэ -газ"	8007,6	18797,3	484,5
5	ООО "Гагауз -газ"	17987,0	29043,5	1491,4
9	ООО "Кахул -газ"	2240,7	2825,3	480,8
10	ООО "Тараклия- газ"	14482,5	26134,4	993,7
11	ООО "Чимишлия-газ"	5716,3	8558,6	511,7
12	ООО "Унгень -газ"	10203,8	13865,6	953,8
13	Итого по газораспределительным предприятиям	169246,7	248103,5	15367,2
14	ООО "Молдоватрансгаз"	~~212648,5~~ 212648,5	247651,9	9283,1
15	Всего	~~381895,2~~ 389513,9	495755,4	24650,3

Член Правления,
Начальник финансово экономического
управления - главный бухгалтер

Бешляга

Бешляга О. Ф.

- 203
- 202

Anexa 4:

Nota informativă la hotărârea ANRE nr. 349 din 09.09.2009

Privind nivelul tarifelor de livrare a gazelor naturale aprobate prin Hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 349 din 09.09.2009

Urmare a modificării prețurilor la gazele naturale procurate de la S.A.D. „Gazprom” și a apariției unor factori, care au influențat asupra consumurilor și cheltuielilor incluse la aprobarea tarifelor în vigoare, conform prognozei, întreprinderile din componența S.A. „Moldovagaz” vor înregistra devieri financiare, nivelul cărora, începând cu luna septembrie curent va depăși 3 la sută de la costurile stabilite inițial în tarifele de livrare a gazelor naturale livrate consumatorilor finali, de transportare și distribuție a gazelor naturale. Conform prevederilor Metodologiei de calculare, reglementare și aplicare a tarifelor la gazele naturale (Hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 122 din 25 martie 2004), în cazul dat, se efectuează actualizarea tarifelor.

În rezultatul analizei informației prezentate de întreprinderi, contractelor semnate cu furnizorul de gaze naturale, s-au constatat următoarele.

1. Prețul de procurare a gazelor naturale

ANRE a prognozat nivelul tarifului mediu de procurare a gazelor naturale pentru anul 2009 la nivel de 263,65 dolari/1000 m³, cu 32,19 dolari sau 10,9% mai redus decât cel prevăzut la aprobarea tarifului în vigoare (295,83 dolari/1000 m³). Prețul mediu a fost calculat reieșind din următoarele prețuri: pentru trimestrele unu și doi - la nivelul efectiv de 339,25 dolari/1000 m³ și, respectiv - 255,71 dolari/1000 m³, pentru trimestrul trei - cel stabilit de S.A.D. „Gazprom” 182,26 dolari/1000 m³. Pentru trimestru patru 2009, conform datelor prezentate de S.A. „Moldovagaz” și estimărilor ANRE, prețul de procurare a gazelor naturale va atinge nivelul de 196,70 dolari/1000m³.

Cursul mediu de schimb al valutei naționale pentru anul 2009 a fost estimat la nivel de 11,17 lei/\$ (trimestrul unu - 10,7 lei/\$, trimestrul doi - 11,26 lei/\$, efectiv înregistrat, iar următoarele trimestre estimativ: trimestrul trei - 11,3 lei/\$, patru - 12,0 lei/\$). În acest caz, prețul mediu de procurare a gazelor în anul 2009 va constitui 2944,32 lei/1000 m³, cu 49,34 lei sau 1,7% mai mare decât cel prevăzut la aprobarea tarifului în vigoare.

O asemenea diferență a modificării prețului de procurare în dolari și valuta națională se explică prin faptul, că la aprobarea tarifului în vigoare cursul de schimb a fost prognozat la nivelul de 9,8 lei/\$, pentru anul 2009 - 11,17 lei/\$.

Conform prognozei, S.A. „Moldovagaz” va obține în anul 2009 venit adițional de la tranzitarea gazelor naturale pentru alte țări, iar în anii precedenți a obținut venituri suplimentare de la procurarea gazelor naturale la un preț mai redus decât cel prevăzut la aprobarea tarifelor și de la majorarea volumelor de gaze naturale tranzitate, care considerabil diminuează costul gazelor naturale (cu 607 lei/1000 m³).

În rezultat, costul gazelor naturale, cu veniturile adiționale din 2009 și cele suplimentare din anii precedenți, inclus în calculul tarifului pentru anul 2009 va înregistra o reducere de la 2675,0 lei/1000 m³ (prevăzut în tarif) la 2337 lei/1000 m³ sau cu 338 lei/1000 m³ (12,6%).

2. Tarifele pentru serviciile de transport și distribuție a gazelor naturale

Totodată, în anul 2009, din cauze obiective, au crescut costurile aferente serviciilor de transport și distribuție a gazelor naturale comparativ cu cele incluse în tarifele în vigoare.

Factorii principali de majorare a costurilor sunt:

- întreprinderile au efectuat reevaluarea mijloacelor fixe în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate, care prevăd aducerea periodică a valorii mijloacelor fixe la valoarea lor reală, ceea ce a condus la creșterea uzurii;
- în anul 2008 comparativ cu anul 2007 au fost efectuate investiții considerabile de către întreprinderea de transport și întreprinderile de distribuție. În 2008 întreprinderea de transport a efectuat investiții în suma de 130 mil. lei, în 2007 - 7 mil. lei, iar întreprinderile de distribuție,

respectiv - 79 mil. lei și 29 mil. lei. În rezultat, în 2009 comparativ cu 2008 va crește suma destinată recuperării investițiilor incluse în tarife;

- s-a modificat suma devierilor financiare (pozitive sau negative) incluse în calculul tarifelor.

Alte cheltuieli aferente serviciilor de transport (cheltuielile materiale, de remunerare a personalului, aferente serviciilor prestate de terți, etc.) au fost luate la nivelul anului 2008, fără actualizarea acestora la indicii inflației de 9% prognozată la aprobarea Bugetului de Stat pe anul 2009.

2.1. Tariful pentru serviciul de transport

Venitul prognozată de la prestarea acestui serviciu pentru anul 2009 constituie 256 mil. lei, în creștere comparativ cu cel inclus în tariful în vigoare cu 67 mil. lei (35,4%).

Această creștere este cauzată de:

- majorarea uzurii mijloacelor fixe cu 78,6 mil. lei,
- majorarea beneficiului cu 20,6 mil. lei,
- reducerea devierilor financiare cu 32 mil. lei.

Dat fiind că volumul gazelor naturale prognozată de a fi transportat în 2009 se va reduce comparativ cu cel din 2008 cu 13,7%, majorarea tarifului mediu anual va fi mai mare decât rata de creștere a veniturii prognozată și va constitui 43,9%. Tariful mediu anual pentru 2009 este calculat la nivelul de 230,13 lei/1000 m³.

2.2. Tariful pentru serviciul de distribuție

Venitul prognozată de la prestarea serviciilor de distribuție pentru anul 2009 constituie 580,8 mil. lei, în creștere comparativ cu cel inclus în tariful în vigoare cu 46,6 mil. lei sau cu 11,3%.

Această creștere este cauzată de:

- majorarea uzurii mijloacelor fixe cu 71,6 mil. lei,
- majorarea beneficiului cu 28,7 mil. lei,
- devierile financiare din anii precedenți sunt nule.

Dat fiind că volumul gazelor naturale prognozată de a fi distribuit în 2009 se va reduce comparativ cu cel din 2008 cu 14,5%, majorarea tarifului mediu anual va fi mai mare decât rata de creștere a veniturii prognozată și va constitui 19,7%. Tariful mediu anual calculat pentru 2009 este la nivelul de 446,43 lei/1000 m³.

3. Tariful de livrare a gazelor naturale consumatorilor finali

Pornind de la aceste costuri și volumul livrărilor prognozată pentru anul 2009, tariful mediu de livrare a gazelor naturale calculat pentru anul 2009 constituie 3348 lei/1000 m³ (cu 5,0% mai redus decât cel în vigoare).

Acest tarif, respectiv și cele de transport și distribuție, conform Metodologiei tarifare sunt determinate ca medii anuale, adică în cazul aplicării de la 1.01.2009, ce nu a fost realizat, în special, dat fiind că în ianuarie curent era posibil de prognozată prețul de procurare a gazelor naturale doar pentru trimestrul unu.

Pornind de la veniturile prognozate de a fi obținute în anul 2009 și cele obținute de întreprinderi în ianuarie–august (preliminar) au fost determinate veniturile necesare de a fi obținute în septembrie–decembrie 2009.

Reieșind din venitul și volumul livrărilor prognozate pentru perioada septembrie–decembrie curent, tariful mediu de livrare a gazelor naturale pentru această perioadă a fost calculat la nivel de 3166 lei/1000 m³, față de cel existent de 3523 lei/1000 m³ (reducere cu 357 lei/1000 m³ sau 10,1%), inclusiv nivelul tarifului pentru transport 313,09 lei/1000 m³, nivelul tarifului pentru distribuție 534,76 lei/1000 m³.

Tariful pentru serviciul de transport comparativ cu cel în vigoare 159,9 lei/1000 m³ va înregistra o creștere cu 153,2 lei/1000 m³ sau cu 95,8%, tariful pentru serviciul de distribuție - o creștere cu 161,7 lei/1000 m³ sau cu 43,3% (tarif în vigoare 373,1 lei/1000 m³).

Reieșind din nivelul tarifului mediu de livrare a gazelor naturale, au fost determinate tarifele pe categoriile de consumatori, după cum urmează:

- pentru CET-uri și centralele termice publice - 2819 lei/1000 m³, față de 3232 lei/1000 m³ în vigoare, sau reducere cu 12,8%;
- pentru populație cu consumul lunar până la 30 m³ - 3068 lei/1000 m³, față de 3414 lei/1000 m³ în vigoare, sau reducere cu 10,1%;
- pentru populație cu consumul lunar mai mult de 30 m³ - 3427 lei/1000 m³, față de 3813 lei/1000 m³ în vigoare, sau reducere cu 10,1%;
- pentru celelalte categorii de consumatori - 3568 lei/1000 m³, față de 3813 lei/1000 m³ în vigoare sau reducere cu 6,4%;
- pentru întreprinderile independente de distribuție a gazelor naturale, conectate la rețelele de presiune înaltă - 2545 lei/1000m³, față de 3067 lei/1000 m³ în vigoare, sau reducere cu 17,0%;
- pentru întreprinderile independente de distribuție a gazelor naturale, conectate la rețelele de presiune medie - 2819 lei/1000 m³, față de 3232 lei/1000 m³ în vigoare, sau reducere cu 12,8%.

Tarifele susmenționate prevăd menținerea în continuare a tarifului preferențial pentru consumatorii casnici. Acest tarif va acoperi doar 86% din costurile reale. Aceste subvenții treptat vor fi eliminate.

Tarifele de livrare a gazelor naturale pentru CET-uri, centralele termice publice, întreprinderilor de distribuție independente pe deplin acoperă costurile reale. Reducerea mai esențială a tarifelor pentru aceste întreprinderi se explică prin faptul că utilajele acestor întreprinderi sunt conectate la rețelele de presiune înaltă sau medie, iar ponderea tarifului de distribuție, care înregistrează cea mai mare creștere, în tariful de livrare a gazelor naturale este mai mică decât în cazul altor consumatori, utilajele cărora în mare parte sunt conectate la rețelele de presiune joasă.

Structura tarifului pentru serviciile de transport, mediu aprobat 2008 si 2009

Elementele de costuri	Tarif mediu pentru 2008		Tarif mediu pentru 2009		Modificarea 2009 catre 2008	
	mii lei	lei/1000 m.c.	mii lei	lei/1000 m.c.	mii lei	lei/1000 m.c.
Volumul de gaze naturale transportat, mil. m.c.	1288,3		1112,2		-176,1	
Indicele pretului de consum			0			
<i>I. C�nsumuri si cheltuieli</i>						
I.1. Cheltuieli si consumuri materiale	34497	26,78	34497	31,02	0	4,24
I.2. Consumuri si cheltuieli aferente serviciilor prestate de terti	11635,0	9,03	11635,0	10,46	0	1,43
I.3 Uzura mijloacelor fixe	45500	35,32	124127	111,60	78627	76,29
I.4. Cheltuieli de remunerare a personalului	42566	33,04	42232	37,97	-334	4,93
I.5. Alte cheltuieli si consumuri operationale - total	1659	1,29	1722	1,55	63	0,26
<i>I.Total consumuri si cheltuieli</i>	<i>135857</i>	<i>105,45</i>	<i>214213</i>	<i>192,60</i>	<i>78356</i>	<i>87,15</i>
<i>II. Bineficiu</i>	<i>29522</i>	<i>22,91</i>	<i>50158</i>	<i>45,10</i>	<i>20636</i>	<i>22,18</i>
de la activele existente	15210	11,81	7284	6,55	-7926	-5,26
de la investitii	14312	11,11	42875	38,55	28562	27,44
<i>III. Venit (tarif) calculat (I + II)</i>	<i>165379</i>	<i>128,37</i>	<i>264371</i>	<i>237,70</i>	<i>98992</i>	<i>109,33</i>
<i>IV. Pierderi (-) financiare, venit suplimentar (+) din anul precedent</i>	<i>-23622</i>	<i>-18,34</i>	<i>8419</i>	<i>7,57</i>	<i>32041</i>	<i>25,90</i>
<i>V. Venit (tarif) cu devieri financiare (III - IV)</i>	<i>189001</i>	<i>146,70</i>	<i>255952</i>	<i>230,13</i>	<i>66951</i>	<i>83,43</i>
Investitii date in exploatare (anul precedent)	6500		129900		123400	

Calculul tarifului pentru serviciile de distributie, mediu aprobat 2008 si 2009

Elementele de costuri	Tarif mediu aprobat pentru 2008		Tarif mediu pentru 2009		Modificarea 2009 catre 2008	
	mii lei	lei/1000 m.c.	mii lei	lei/1000 m.c.	mii lei	lei/1000 m.c.
Volumul de gaze naturale distribuit, mil. m.c.	1202,6		1028,3		-174,3	
Indicele pretului de consum			0			
<i>I. Consumuri si cheltuieli</i>						
1.1. Cheltuieli si consumuri materiale	39199	32,60	39199	38,12	0	5,52
1.2. Consumuri si cheltuieli aferente serviciilor prestate de terti	22098	18,38	22098	21,49	0	3,11
1.3 Uzura mijloacelor fixe	44733	37,20	116378	113,18	71645	75,98
1.4. Cheltuieli de remunerare a personalului	228360	189,89	226569	220,34	-1791	30,44
1.5. Alte cheltuieli si consumuri operationale - total	2728	2,27	4232	4,12	1505	1,85
<i>I.Total consumuri si cheltuieli</i>	<i>337118</i>	<i>280,33</i>	<i>408477</i>	<i>397,24</i>	<i>71359</i>	<i>116,91</i>
<i>II. Bineficiu</i>	<i>21876</i>	<i>18,19</i>	<i>50580</i>	<i>49,19</i>	<i>28704</i>	<i>31,00</i>
de la activele existente	8344	6,94	7628	7,42	-716	0,48
de la investitii	13532	11,25	42953	41,77	29421	30,52
<i>III. Venit (tarif) calculat (I + II)</i>	<i>358994</i>	<i>298,52</i>	<i>459057</i>	<i>446,43</i>	<i>100063</i>	<i>147,91</i>
<i>IV. Pierderi (-) financiare, venit suplimentar (+) din anul precedent</i>	<i>-53426</i>	<i>-44,43</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>53426</i>	<i>44,43</i>
<i>V. Venit (tarif) cu devieri financiare (III - IV)</i>	<i>412420</i>	<i>342,94</i>	<i>459057</i>	<i>446,43</i>	<i>46637</i>	<i>103,48</i>
Investitii date in exploatare (anul precedent)	28900		78800		49900	

Anexa 5:

Solicitarea de informație de la ANRE și răspunsul Agenției cu nr. 06/396 din 29.03.2019

Comunitatea pentru advocacy și
politici publice „WatchDog.MD”
C.f. 1012620006381

Adresa juridică: str. A. Sciusev 68, Chișinău,
Republica Moldova
Tel: +373 69258102, +373 60555558

Către: **Tudor COPACI,**

Director General al Agenției Naționale
pentru Reglementare în Energetică

Nr. 1-01 din 10 . ianuarie 2019

Ref: *Reevaluare active Moldovagaz*

Stimate dle director,

La finele anului 2008 SA „Moldovagaz” a efectuat reevaluarea activelor, în rezultatul căreia s-a majorat amortizarea mijloacelor fixe, inclusă în tarif. Potrivit p. 27 și 28 din Metodologia de calculare a tarifelor la gazele naturale (Hotărârea ANRE 678/2014), la determinarea structurii tarifelor se includ cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe (imobilizărilor corporale și necorporale), inclusiv în cazul reevaluării bunurilor. Totodată în calculul tarifului nu se include amortizarea activelor care au fost deja depreciate.

În acest context **solicităm respectuos** următoarea informație cu privire la reevaluarea activelor SA „Moldovagaz” din anul 2008, și anume:

1. Care a fost valoarea mijloacelor fixe (separat pe distribuție și transport) până la reevaluare și după reevaluarea din 2008?
2. Au fost sau nu aprobate rezultatele reevaluării de către organul suprem de conducere al întreprinderii?
3. Cu cât s-a majorat valoarea amortizărilor inclusă în tarif în rezultatul reevaluării?

Cu respect,

Tofilat Sergiu, președintele Comunității „WatchDog.md”

Tudor Șoitu, membrul Comunității „WatchDog.md”

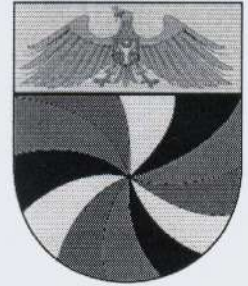

Agencia Națională
pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova
Национальное Агентство По Регулированию в Энергетике Республики Молдова

str. Columna, nr. 90, MD-2012 Chișinău, Tel. 022 852 901 Fax: 022 852 900,
<http://www.anre.md>, anre@anre.md

Nr. 06/ 396 din 29. 03. 2019
La nr. 1-01 din 10. 01. 2019

**Comunitatea „WatchDog.md”
mun. Chișinău, str. Sciusev 68**

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a examinat solicitarea Dvs. privind prezentarea informației referitoare la reevaluarea activelor S.A. „Moldovagaz” din anul 2008 și comunică următoarele.

Referitor la valoarea mijloacelor fixe până la reevaluare și după reevaluarea din 2008 și la aprobarea rezultatelor reevaluării de către organul suprem de conducere al întreprinderii.

Dat fiind necesitatea respectării criteriilor de confidențialitate, întrebările ce țin de datele din Rapoartele financiare la situația din 31 decembrie 2008 ale operatorilor de sistem din cadrul S.A. „Moldovagaz”, dar și cele aferente deciziilor organului suprem de conducere al întreprinderii, ar fi cel mai adecvat să fie adresate direct titularului de licență.

Referitor la majorarea valorii amortizărilor incluse în tarif în rezultatul reevaluării.

Pe marginea subiectului reevaluării mijloacelor fixe și a includerii în tarif a amortizării în rezultatul acesteia, la moment, există divergențe între valoarea amortizării în scopuri tarifare stabilită de ANRE și valoarea solicitată de către operatorii de sistem din cadrul S.A. „Moldovagaz”, inclusiv ca componentă a devierilor tarifare. Informația respectivă va fi posibil de prezentat doar după stabilirea definitivă a devierilor tarifare.

Veaceslav UNTILA
Director general

Anexa 6:

Informația „Moldovagaz” privind structura rețelelor de gaze la situația din
01.09.2017

SOCIETATEA PE ACȚIUNI MOLDO-RUSĂ
МОЛДАВСКО-РОССИЙСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

SA "MOLDOVAGAZ"

ISO 9001: 2008

MD-2005, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Albișoara, 38,
tel. (+373 22) 578-002, 578-004, fax. 220-002, 240-014,
IBAN MD73ML000000002251109248 BC «Moldindconbank»
SA, Filiala Centru mun. Chișinău, cod bancar: MOLDM2X309,
IDNO: 1003600005148

МД-2005, Республика Молдова, мун. Кишинэу, ул. Албишоара, 38,
тел. (+373 22) 578-002, 578-004, факс. 220-002, 240-014,
IBAN MD73ML000000002251109248 КБ «Moldindconbank» АО,
Филиал Центру, мун. Кишинэу, код банка: MOLDM2X309,
IDNO: 1003600005148

E-mail: office@moldovagaz.md, www.moldovagaz.md

Nr. 03/2-2231 din 05.10. 2017
La nr. _____ din _____ 2017

**Comunitatea pentru
advocacy și politici publice
„WatchDog.md”**

mun. Chișinău, str. A. Șciusev 68

Prin prezenta Vă informăm că, conform situației la 01.09.2017, operatorii de distribuție și transport a gazelor naturale din sistemul SA „Moldovagaz” exploatează 23 389,68 km de rețele.

Denumirea subdiviziunii	Total, km	Lungimea gazoductelor aflate la balanța întreprinderilor, km	Lungimea gazoductelor deservite în bază de contract, km	Lungimea gazoductelor deservite fără contract, km	Lungimea gazoductelor fără proprietar, km
1	2	3	4	5	6
SRL "Chișinău-gaz"	3012,1	1066,31	1181,88	424,48	339,43
SRL "Ialoveni-gaz"	3548,62	1204,27	2331,72	0	12,63
SRL "Bălți-gaz"	1806,84	576,37	1230,28	0,19	0,19
SRL "Florești-gaz"	1580,14	388,74	1143,94	47,46	0
SRL "Edineț-gaz"	1892,06	316,53	1561,97	13,56	0
SRL "Ungheni-gaz"	1362,39	321,71	1040,68	0	0
SRL "Orhei-gaz"	2036,83	776,17	1260,66	0	0
SRL "Cimișlia-gaz"	1265,23	489,23	776	0	0
SRL "Gagauz-gaz"	1891,47	935,02	602,97	353,48	0
SRL "Cahul-gaz"	1397,28	277,06	1036,92	83,30	0
SRL "Ștefan Vodă-gaz"	1405,01	703,30	701,71	0	0
SRL "Taraclia-gaz"	631,86	440,37	191,49	0	0
SRL „Moldovatrangaz"	1559,66	1311,66	248	0	0
TOTAL:	23389,68	8806,74	13308,22	922,47	352,25

**Vicepreședintele
Consiliului de Administrație**

Iacov Cazacu

Formular privind principalii parametri a rețelelor de distribuție a gazelor și a gazoductelor magistrale în R.Moldova, situație la 1 ianuarie 2017

Nr	Segmentul	Anul construcției	Presiunea, kgf/cm ²	Diametrul conductei, mm	Lungimea conductei, km	Inclusiv la balanța:	
						operatorului, km	altor proprietari
I.	Gazoductele magistrale				656,250	609,970	46,
1.1.	Ananiev-Tiraspol-Izmail (ATI)	1987	75	1220	62,910	62,910	
1.2.	Razdelinaia-Izmail (RI)	1974	55	820	92,200	92,200	
1.3.	Șebelinka-Dnepropetrovsk-Krivoi Rog-Izmail (ȘDKRJ)	1974	55	820	91,800	91,800	
1.4.	Ananiev-Cernăuți-Bogorodicieni (ACB)	1987	55	1020	184,800	184,800	
1.5.	Odesa-Chișinău (OC)	1966	55	530	44,000	44,000	
1.6.	Rîbnița-Chișinău (RC)	1984	55	530	91,100	91,100	
1.7.	Tocuz-Căinari-Mereni (TCM)	2007	55	530	62,740	16,460	46
1.8.	Olișcani-Saharna (OS)	1993	55	530	26,700	26,700	
II.	Gazoductele bransament				903,423	689,343	214
		1981-2011	55	până la 200	364,718	212,418	152
		1972-2011	55	până la 300	370,902	310,632	60
		1981-2008	55	până la 400	161,008	160,708	
		1966-2008	55	până la 500	6,795	5,585	
					21893,037	7475,701	14417
III.	Rețelele de distribuție a gazelor, total						
	inclusiv: presiune înaltă		3-12		3734,972	1098,468	263
	presiune medie		0,05-3		5692,449	1938,365	375
	presiune joasă		până la 0,05 (joasă)		12465,616	4438,868	802
			3-12		3233,029		
			0,05-3	până la 200	5335,669		
			până la 0,05 (joasă)		12425,736		
		1966-2016	3-12		452,452		
			0,05-3	până la 400	253,264		
			până la 0,05 (joasă)		38,936		
			3-12		49,491		
			0,05-3	până la 700	103,516		
			până la 0,05 (joasă)		0,944		

Anexa 7:

Pag. 19 și 20 din raportul de audit asupra calculelor tarifului la gazele naturale

---

MOLDOVAGAZ S.A

RAPORT ASUPRA CONSTATARILOR FAPTICE

PRIVIND CALCULUL TARIFULUI FINAL LA GAZELE NATURALE FURNIZATE DE CATRE
FURNIZORUL DE GAZE NATURALE LA TARIFE REGLEMENTATE PENTRU ANUL 2015

96.9 mln MDL. Avand in vedere ca aceste reparatii se efectueaza cu o periodicitate de 5 ani, Societatea a inclus numai 20% din aceasta suma aferenta costurilor de baza pentru 2015, si anume 19.4 mln MDL. Tot pentru aceasta categorie de costuri de baza, Societatea a inclus o suma de 29.2 mln MDL pentru asigurarea tuturor mijloacelor fixe, conform Legii 116/18.05.2012 (publicata in Monitorul Oficial 135-141).

In urma actualizarii costurilor de baza aferente operatorului SA Moldovagaz am obtinut urmatoarele rezultate:

Simbol	Indicatori	Tarif valori	Tarif propus
		2011 actualizate la 1000 m ³ MDL	de Societate in 2015 la 1000 m ³ MDL
CRM	Consumurile privind remunerarea muncii	44.30	41.31
	Alte cheltuieli	10.30	29.19
	Total consumuri si cheltuieli de baza	54.60	70.50

Nu am identificat diferente mai mari de 30 MDL/1000 m3.

In urma actualizarii costurilor de baza aferente activitatii de distributie am obtinut urmatoarele rezultate:

Simbol	Indicatori	Tarif valori	Tarif propus
		2011 actualizate la 1000 m ³ MDL	de Societate in 2015 la 1000 m ³ MDL
CM	Consumurile de materiale	43.86	174.81
CRM	Consumurile privind remunerarea muncii	346.12	763.50
CIE	Cheltuieli de intretinere si exploatare a mijloacelor fixe si a activelor nemateriale	7.38	152.26
CCCEG	Cheltuieli de distributie si administrative ale operatorului de distributie	133.94	164.77
	Total consumuri si cheltuieli de baza	531.30	1,255.34

Detaliam mai jos principalele diferente identificate:

- Pentru consumurile de materiale Societate a inclus in calculul tarifului pentru anul 2015 o valoare totala de 161,274.2 mii MDL care rezulta din calcule strict normative efectuate in baza "Normelor de consum a materialelor și normele de

Building a better
working world

rezervă de utilaj, aparate, instrumente, materiale și mijloace a protecției personale la exploatarea sistemelor de distribuție gaze" NMSG-01-2006 aprobate prin ordinul Ministerului Industriei și Infrastructurii Nr. 154 din 22.12.2006.

- Pentru remunerarea muncii Societatea a inclus în calculul tarifului pentru anul 2015 o valoare totală de 704.3 mln MDL, care rezulta din calcule strict normative aferente unui număr de 4,370 angajați. La 31 decembrie 2014 operatorii rețelei de distribuție și furnizare aveau un număr efectiv de 4,489 conform raportului statistic M3, dintre care 3,509 încadrați în distribuție. Similar ca și la componenta CRM din tariful de transportare, Societatea a aplicat o majorare de 26,9% a tarifelor lunare a salariaților angajați în activitatea de distribuție.
- Pentru cheltuielile de întreținere și exploatare a mijloacelor fixe, Societatea a inclus în calculul tarifului pentru anul 2015 o valoare totală de 140.5 mln MDL, din care 49.6 mln MDL pentru certificarea puterii calorice a gazelor naturale, în conformitate cu Legea 235/01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității (publicată în Monitorul Oficial 46-47). Tot pentru această categorie de costuri de bază, Societatea a inclus o sumă de 61.3 mln MDL pentru asigurarea rețelelor de gaze, conform Legii 116/18.05.2012 (publicată în Monitorul Oficial 135-141).
- Diferența aferentă cheltuielilor de distribuție și administrative este aferentă remunerării muncii pentru salariații administrativi, similar cu prima diferență discutată mai sus.

În urma actualizării costurilor de bază aferente activității de furnizare a gazelor naturale am obținut următoarele rezultate:

Simbol	Indicatori	Tarif valori	Tarif propus
		2011 actualizate la 1000 m ³ MDL	de Societate în 2015 la 1000 m ³ MDL
CM	Consumurile de materiale	0.58	2.30
CRM	Cheltuieli de întreținere și exploatare a mijloacelor fixe și a activelor nemateriale	0.67	13.81
CIE	Consumurile privind remunerarea muncii	27.30	60.21
CCCEG	Cheltuieli de distribuție și administrative ale furnizorului	25.43	31.28
Total consumuri și cheltuieli de bază		53.97	107.60

Anexa 8:

Scrisoarea nr. J-155/16 din 06.07.2016 emisă de SA „Moldovagaz”

SOCIETATEA PE ACȚIUNI MOLDO-RUSĂ
МОЛДАВСКО-РОССИЙСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

SA "MOLDOVAGAZ"

ISO 14001:2003

OHSAS 18001:2007

ISO 9001:2008

ISO 50001:2011

2005, Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Albișoara, 38,
tel. (+373 22) 578-002, 578-004, fax. 220-002, 240-014,
c/c 2251109248 în BC «Moldindconbank» SA, Filiala Centru
mun. Chișinău, cod bancar: MOLDM2X309,
IDNO: 1003600005148, Capitalul Social: 1332908000 lei

2005, Республика Молдова, мун. Кишинэу, ул. Албишоара, 38,
тел. (+373 22) 578-002, 578-004, факс. 220-002, 240-014,
т/с 2251109248 в КБ «Moldindconbank» АО, Филиал Центру,
mun. Кишинэу, код банка: MOLDM2X309,
IDNO: 1003600005148, Уставный Капитал: 1332908000 лей

E-mail: office@moldovagaz.md

www.moldovagaz.md

Nr. T-155/16 din 06.07. 2016
La nr. _____ din _____ 2016

Dlul Valeriu TRIBOI,
Viceministrul economiei

Stimate domnule Viceministru,

SA „Moldovagaz” a examinat cererea prealabilă a Centrului Analiză, Supraveghere și Protecție în domeniul Energetic cu referire la relațiile contractuale dintre SA „Moldovagaz” și cet. Valerian Mînzat, remisă în adresa noastră de către Ministerul economiei.

Din start, considerăm necesar de a face următoarea precizare. Prin scrisoarea nr.04-2202 din 06.06.2016, SA „Moldovagaz” a informat Ministerul economiei despre faptul că, informația potrivit căreia cet. Valerian Mînzat îndeplinește funcția de avocat în cadrul SA „Moldovagaz” nu corespunde realității, iar în prezent SA „Moldovagaz” nu are careva relații contractuale de prestare a serviciilor în calitate de avocat cu cetățeanul respectiv.

Această informație a fost prezentată ca răspuns la solicitarea Ministerului economiei nr. T-180/16-06/1-2875 din 10.05.2016, de a examina cererea aceluiași Centru ASPE din 05.05.2016, în care se menționa că solicitantii dispun de informații precum că cet. Valerian Mînzat „... îndeplinește funcția de avocat ...” și „... încasează venituri de la SA „Moldovagaz ...”.

Deoarece, la momentul solicitării informației contractul cu Valerian Mînzat era reziliat de un an, SA „Moldovagaz” a informat în modul respectiv Ministerul economiei.

Referitor la solicitarea repetată din partea Centrului ASPE de prezentare a informației, expusă în cererea prealabilă din 22.06.2016, prin care s-a extins volumul informației solicitate, Vă comunicăm următoarele.

Începînd cu 01.01.2014, SA „Moldovagaz” a avut încheiate contracte de asistență juridică (consultanță, reprezentare în instanțele de judecată, întocmirea actelor juridice, etc.) cu compania juridică „Tarsen Grup” SRL și cabinetul avocatului Valerian Mînzat „Legal Solution”. Contractele respective prevedeau o plată lunară ce constituia: pentru SRL „Tarsen Grup” în anul 2014 – 20 mii lei, iar în anul 2015 – 22 mii lei și, respectiv, pentru cabinetul avocatului „Legal Solution” – 20 mii lei.

La moment, contractele respective sunt reziliate. Astfel, contractul cu cabinetul avocatului Valerian Mînzat „Legal Solution” a fost reziliat în luna mai 2015, iar contractul cu compania juridică „Tarsen Grup” SRL din 01.01.2016.

De asemenea, menționăm că, din 2014, structural, în cadrul Secției juridice SA „Moldovagaz” activau 2 servicii:

- Serviciul asigurării juridice a activității (4 persoane); și
- Serviciul reprezentare judiciară (4 persoane).

Serviciul asigurării juridice a activității (4 persoane), în perioada vizată, s-a ocupat de următoarele aspecte ale activității întreprinderii: asigurarea juridică a activității aparatului SA „Moldovagaz”, pregătirea și expertiza juridică a materialelor pentru ședințele Consiliului de Administrație și Consiliului de Observatori, verificarea prealabilă sub aspectul legalității a proiectelor de contracte, ordine, regulamente, scrisori, răspunsuri, elaborarea și expertizarea documentelor interne cu caracter normativ, etc. Totodată, colaboratorii acestui Serviciu au fost antrenați în diverse grupuri de lucru privind formarea poziției SA „Moldovagaz” la elaborarea și modificarea cadrului legislativ în domeniul energetic, au fost implicați în procesul de prelungire a relațiilor contractuale cu SAP „Gazprom” și NAK „Naftogaz” (Ukraina), au reprezentat interesele SA „Moldovagaz” în dosarele cu SAP „Gazprom”, au asigurat obținerea hotărârilor de judecată privind încasarea datoriilor de la SRL „Tiraspoltransgaz”.

De asemenea, monitorizarea activității juridice la nivel corporativ asupra tuturor întreprinderilor din cadrul SA „Moldovagaz” a continuat să fie realizată de secția juridică.

În legătură cu preluarea de către SA „Moldovagaz”, de la 01.01.2013, a funcției de furnizare a gazelor naturale pe teritoriul mun. Chișinău, volumul de lucru a secției juridice pe dosarele de încasare a datoriilor de la consumatorii rău-platnici s-a majorat semnificativ. Numărul acestor dosare, începând cu anul 2013, a fost într-o permanentă creștere. Astfel, dacă în anul 2013 în instanțele de judecată erau pe rol cca 150 de dosare, atunci în anul 2014 au fost înaintate cca 300 de acțiuni (pe rol aflându-se peste 400 dosare), iar în anul 2015 – cca 500 de acțiuni (pe rol aflându-se peste 600 dosare).

Apărarea intereselor SA „Moldovagaz” în instanțele de judecată pe dosarele de încasare a datoriilor era asigurată, de fapt, numai de 4 colaboratori din Serviciul reprezentare judiciară.

Însă, în afară de aceste categorii de dosare, în cadrul activității întreprinderii, apăreau multiple probleme și litigii specifice (procese de insolvență, contestarea actelor normative, apărarea reputației profesionale, etc.), iar gestionarea lor implica o anumită specializare și practică în domeniu. Anume pe aceste categorii de dosare a apărut necesitatea contractării serviciilor juridice de la compania juridică specializată în procesele de insolvență și avocatul respectiv. Acest volum de lucru, din motive obiective, descrise mai sus, nu putea fi acoperit de secția juridică a SA „Moldovagaz”.

Cu respect,

**Vicepreședintele
Consiliului de Administrație**

Iacov CAZACU

Anexa 9: Scrisoarea nr. 07-2444 din 05.03.2018 emisă de Ministerul Economiei și Infrastructurii

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr. 07-2444
05.03.2018

Dlui Sergiu Tofilat,
str. A. Sciusev 68, mun. Chișinău

Ministerului Economiei și Infrastructurii informează că a examinat adresarea colectivă din 13.02.2018 referitor la accesul la informație și conform competențelor comunică următoarele.

1. Cu privire la cursul de schimb:

Menționăm că elaborarea Prognozei cursului de schimb al monedei naționale intră în responsabilitatea Băncii Naționale a Moldovei. Prin urmare, Ministerul Economiei și Infrastructurii elaborează prognoza macroeconomică în baza prognozei cursului de schimb oferită de BNM. În luna februarie curent Ministerul Economiei și Infrastructurii a elaborat prognoza preliminară a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2018-2021, care urmează a fi coordonată cu experții Fondului Monetar Internațional în luna martie curent. După ce va fi coordonată cu FMI, prognoza macroeconomică, inclusiv a cursului de schimb al monedei naționale, va fi publicată pe pagina oficială a Ministerului Economiei și Infrastructurii.

2. Cu privire la veniturile din tranzitul gazelor:

Repartizarea veniturilor pentru serviciile de transport în regim de tranzit al gazelor naturale rusești (SAP „Gazprom”), între SRL „Moldovatransgaz” și SRL „Tiraspoltransgaz” se efectuează în conformitate cu prevederile Contractului nr. 2 GM-11 între SAP „Gazprom” și SA „Moldovagaz” cu privire la condițiile de transport al gazelor naturale prin teritoriul Republicii Moldova în anii 2011-2019, în proporție 50/50 din costul serviciilor, calculat pentru toată distanța de transportare în regim de tranzit prin teritoriul Republicii Moldova.

Proporția menționată este bazată pe decizia Protocolară din 4 mai 2000 a întreprinderii delegațiilor de stat a Republicii Moldova și regiunii Transnistrene, și respectiva Hotărâre a Consiliului de Administrație SA „Moldovagaz” nr.70 din 16.05.2000 în care s-a stabilit, că repartizarea veniturilor pentru serviciile de transport al gazelor naturale rusești între SA „Moldovagaz” și SRL „Tiraspoltransgaz” se va face în proporție de 50% la 50%. În același timp SRL „Tiraspoltransgaz” suportă cheltuielile pentru consumul gazelor naturale la Stația de compresoare Tiraspol-2.

Totodată, este de menționat că, decizia din 4 mai 2000 a delegațiilor de stat a Republicii Moldova și regiunii Transnistrene privind repartizarea veniturilor pentru serviciile de transport al gazelor naturale rusești a fost justificată din punct de vedere economic, luând în considerare că principalele cheltuieli cu tranzitarea gazelor naturale spre țările balcanice sunt suportate în stațiile de compresoare.

Secretar de Stat

Vitalie IURCU

Ex.: Victoria Blanița
Tel.: 250 632
Ex.: Serghei Jomiru
Tel.: 250 685

Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău, MD-2033, tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64
E-mail: mineconcom@mec.gov.md Pagina web: www.mec.gov.md

Anexa 10:

Procesul verbal al Consiliului de supraveghere al SA Moldovagaz din 24.12.1999 referitor la divizarea costurilor privind activitatea de tranzit a gazelor

ГУВЕРНУЛ
РЕПУБЛИЦИЙ МОЛДОВЕНЕШТЬ
НИСТРЕНЕ

УРЯД
ПРИДНІСТРОВСЬКОЇ
МОЛДАВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

ПРАВИТЕЛЬСТВО
ПРИДНЕСТРОВСКОЙ МОЛДАВСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

№ 01-13/99
16.02.2000

Председателю Правления
АО «Молдовагаз»

Лесник М.Ф.

*di. Dobuliac
de. Cazacu*
am transmis fax
под ся прераби е. газприсол. 18.02.00
Уважаемый Михаил Федорович!
17.02.00

Согласно расчету эксплуатационных затрат по газопроводу Ананьев-Тирасполь-Измаил на 2000 год (в млн. долларов США) затраты «Тираспольтрансгаз» составляют 76,3 %, а «Молдоватрансгаза» – 23,7 % от общих (расчет прилагается).

Следовательно, в таком отношении должна быть произведена оплата транзита и произведен перерасчет газа Приднестровью, т.е. из 650 млн. м³ по 2000 году на Приднестровье приходится 496 млн. м³ (650 x 0,763 = 495,9).

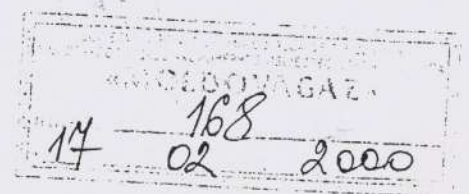
Прошу Вас оперативно привести в соответствие все нормативные акты, согласно прилагаемому расчету.

Буду признателен за информацию о принятом Вами решении.

Заместитель Председателя Правительства

Член наблюдательного Совета АО «Молдовагаз»

А. Блашку

РАСЧЕТ
эксплуатационных затрат по газопроводу Апаньев – Тирасполь – Измаил на 2000 год (в млн. \$ США)

№ п/п	Статьи затрат	Всего										В том числе:			Состав затрат в % отношении к общему	
		Компрессорная станция		Линейная часть магистрального газопровода	Итого:	«Тираспольтрансгаз»		Компрессорная станция	«Молдоватрансгаз»		Итого:	ООО «ТТГ»	ООО «МТГ»	12	13	
		3	4			5	6		7	8						9
1.	Амортизационные отчисления	3,33	2,2	5,53	3,33	0,7	4,03	-	1,5	1,5	72,9	27,1				
2.	Газ на собственные нужды и технологические потери	60x0,080=4,8	27,2x0,080=2,18	6,98	60x0,080=4,8	8,62x0,080=0,69	5,49	-	18,58x0,080=1,49	1,49	78,7	21,3				
3.	Прочие эксплуатационные расходы	2,2	1,1	3,3	2,2	0,35	2,55	-	0,75	0,75	77,3	22,7				
	ИТОГО:	10,33	5,48	15,81	10,33	1,74	12,07	-	3,74	3,74	76,3	23,7				

- Примечание: 1. Линейная часть разбита в соотношении протяженности газопроводов 31,69% - Приднестровье, 68,31% - «Молдоватрансгаз».
2. Затраты «Тираспольтрансгаз» составляют 76,3%, «Молдоватрансгаз» – 23,7% от общих. Считаем, что в таком же соотношении должна быть разделена и оплата транзита.
3. Стоимость основных фондов КС – 37, линейная часть – 73,6 млн. \$ США.

 П.П Степанов

Генеральный директор ПО РУМГ "Тираспольтрансгаз"
 Заместитель генерального директора по экономическим вопросам
 Н.П. Русанова

Открытое акционерное общество
"ГАЗПРОМ"

Зам. начальника Департамента
маркетинга газа, нефти, конденсата
и продуктов переработки

117884, ГСП Москва, В-420, ул. Наметкина, 16,
телефон 719-30-01 факс: 719-83-33,
телекс: 411467 GAZ RU

10.01 2000 г. № 014-2

на _____ от _____ 199__ г.

Начальнику Управления
экономической
экспертизы
И.Е.Ихильчику

Начальнику Управления
по поставкам и реализации газа
А.Г.Немудрову

Генеральному директору
ООО «НИИгазэкономика»
И.А.Жученко

Председателю Правления
АО «Молдовагаз»

М.Ф.Леснику

2-й д-р Р.Б.Рожков В.Н.
2-й д-р Д.В.Васильев А.Н.

К исполнению.

Смирнов 10.01.2000.

Направляю Протокол совещания по вопросу распределения стоимости газотранспортной работы по транзиту российского газа по территории Республики Молдова между ООО «Молдоватрансгаз» и ООО «Тираспольтрансгаз» от 28 декабря 1999 года.

Прошу обеспечить выполнение работ в установленные Протоколом сроки.

Приложение: по тексту на 1 листе.

А.Л.Михеев

Утверждаю

Председатель Наблюдательного
Совета АООТ «Молдовагаз»

А.А.Пушкин

« 28 » декабря 1999 г.

24 декабря 1999 г.

г. Москва

ПРОТОКОЛ

совещания по вопросу распределения стоимости
газотранспортной работы по транзиту российского газа
по территории Республики Молдова между
ООО «Молдоватрансгаз» и ООО «Тираспольтрансгаз»

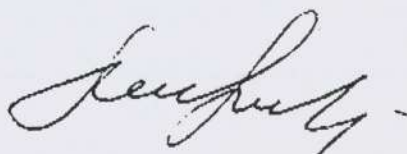
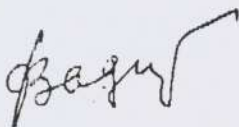
Присутствовали: В.Т.Фадеев, М.Ф.Лесник, А.И.Блашку, П.П.Степанов,
А.Г.Билинкис, А.Г.Немудров.

1. Участники совещания обсудили вопросы стоимости газотранспортной работы по транзиту российского газа через территорию Республики Молдова, выполняемой ООО «Молдоватрансгаз» и ООО «Тираспольтрансгаз», распределение долей стоимости транзита между этими предприятиями, взаимоотношения сторон при транспортировке газа потребителям по газопроводу Ананьев-Черновцы-Богородчаны и поставке газа потребителям южных районов Республики Молдова по транзитной системе газопроводов.
2. ООО «Молдоватрансгаз» (Г.И.Беличуку) и ООО «Тираспольтрансгаз» (П.П.Степанову) в недельный срок представить необходимые для расчетов материалы и исходные данные в институт ООО «НИИгазэкономика».
3. ООО «НИИгазэкономика» (И.А.Жученко), Департаменту экономической экспертизы и ценообразования (И.Е.Ихильчику), Управлению по поставкам и реализации газа (А.Г.Немудрову) подготовить к 22 января 2000 г. необходимые расчеты и обоснования по указанным в пункте 1 вопросам.
4. Итоги работы по указанной проблеме в январе 2000 года рассмотреть на заседании Правления АО «Молдовагаз».

В.Т.Фадеев

М.Ф.Лесник

П.П.Степанов

Открытое Акционерное Общество «Газпром»

Научно-исследовательский институт экономики и организации управления в газовой промышленности (ООО «НИИгазэкономика»)

Адрес: 107066, г. Москва, ул. Старая Басманная, д. 20, строение 8
Телефон: (095) 265-24-20, факс: (095) 267-30-76
E-mail: esopot@emgaz.com

Банковские реквизиты: р/с 40702810000000000944
в АК «Федеральном Банке Инноваций и Развития» г. Москвы,
к/с 30101810000000000104, БИК 044583104,
ИНН 7701022125, код ОКОНХ 95120, код ОКПО 47588503

На 07.02.2000 № 12/46
от _____

АО «Молдовагаз»
Заместителю Председателя Правления
Пьянкову В. Н.

Уважаемый Валентин Николаевич!

В соответствии с Вашей просьбой, направляем пример укрупненных расчетов эксплуатационных затрат по газопроводу Ананьев – Тирасполь – Измаил.

Была произведена оценка основных фондов газопровода Ананьев – Тирасполь – Измаил (91 км. Ду- 1200) с использованием имеющихся аналогов. В результате расчета стоимость основных фондов линейной части газопровода составила 73,6 млн. долл., стоимость КС – 37 млн. долл.

Расчет эксплуатационных расходов производится по укрупненным показателям:

Затраты по линейной части приняты равными – 4,5 % от стоимости линейной части

в т.ч. амортизация – 3%

прочие – 1,5 %

Затраты по компрессорным станциям – 15,0 %

в т.ч. амортизация 9 % (по расчетным данным),

прочие 6 % 3

газ на собственные нужды (СН) - определяется по конкретному расчету.

Расчет эксплуатационных затрат газопровода Ананьево -Тирасполь – Измаил

Наименование объектов	Стоимость основных фондов (млн. долл.)	Эксплуатационные расходы (млн. долл./год)			
		амортизация	Газ на СН.	Прочие расходы	ВСЕГО
Линейная часть	73,6 <i>12,6 млн \$</i>	2,2		1,1	3,3
Компрессорная станция	37 <i>2,26 \$</i>	<u>3,33</u> <i>2,2</i>	4,8	2,2 <i>1,1</i>	10,3 <i>3,3</i>
Итого					<u>13,6</u>

1608-4.6
58 млн \$

10,4

6.6

Так как линейная часть разбита в соотношении 31 % - Приднестровье, а 69 % - Молдова, то примерные затраты Тираспольтрансага составляют - 11,33 млн. долл., а Молдовагаз - 2,27 млн. долл. т.е. примерно 80 % и 20 %. В таком же соотношении должна быть разделена и оплата транзита.

С учетом конкретных условий в расчеты могут быть внесены необходимые коррективы.

Зам. Генерального директора

Т. И. Штилькин

600

ПЛАН
затрат по экспорту (транзиту) природного газа на 2000г., в том числе по
Тираспольской ГКС ПО РУМГ "Тираспольтрансгаз"

в \$ США

№ п/п	Статьи затрат	Всего, в т.ч. нетоварный газ 100%	в том числе	
			ГКС г. Тирасполь (КС-2 газотурбинная)	Линейная часть магистрального газопровода
1	2	3	4	5
		2 000 000	1 300 000	700 000
1.	Материалы			
2.	Нетоварный расход газа, в т.ч. топливо КС	5 536 000	60 000 x 80 x 0,7 = 3 360 000	2 176 000
3.	Электроэнергия 3200000x0,0452	145 000	94 250	50 750
4.	Оплата труда 120 x 12 x 300	432 000	120 x 12 x 50 = 72 000	360 000
5.	Соцстрах и фонд занятости 40%	172 800	28 800	144 000
6.	Амортизация 159000x12	1 908 000	960 800	947 200
7.	Прочие,	5 050 000	2 649 000	2 401 000
	в т.ч.			
	- текущий и кап.ремонт	3 584 000	1 964 000	1 620 000
	- услуги сторонних организаций	950 000	450 000	500 000
	- другие	516 000	235 000	281 000
8.	Итого:	15 243 800	8 464 850	6 778 950

Примечание: Топливный газ КС принят в размере 70 % от общего объема топливного газа по балансу.

Генеральный директор
ПО РУМГ "Тираспольтрансгаз"

И.И. Степанов

Зам. генерального директора
по экономическим вопросам

Н.Л. Русанова

Anexa 11:

Scrisoarea Ministerului Economiei nr. 06/2-2921 din 25.05.2017 privitor la inventarierea rețelelor de distribuție

MINISTERUL ECONOMIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ЭКОНОМИКИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2033, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64
E-mail: mineconcom@mec.gov.md
Pagina web: www.mec.gov.md

МД-2033, Кишинэу, Пляца Марий Адунэрь Национале, 1
тел. +373-22-25-01-07, факс +373-22-23-40-64
E-mail: mineconcom@mec.gov.md
Веб страница: www.mec.gov.md

25.05 2017 nr. 06/2-2921

La Cerere din 15.mai.2017

Domnului Sergiu TOFILAT
cenzor, Centru pentru Analiză,
Supraveghere și Protecție
în domeniul Energetic

Stimate Domnule Sergiu TOFILAT,

Cu referire la Cererea Dumneavoastră din 15 mai 2017, întru prezentarea informației cu privire la inventarierea și reevaluarea rețelelor de gaze, proprietate publică, conform Hotărîrii Guvernului nr.597 din 13 mai 2008, Vă prezentăm în anexă materialul sistematizat și prezentat Guvernului la data de 01 aprilie 2014.

Anexa:

Informații cu privire la inventarierea și reevaluarea rețelelor de gaze, proprietate publică, conform situației la data de 01 aprilie 2014 - 3 file.

Cu respect,

Secretar de Stat

Angela SUSANU

Informație cu privire la inventarierea și reevaluarea rețelelor de gaze, proprietate publică, conform situației la data de 01 aprilie 2014:

Nr. d/o	Denumirea autorității administrației publice locale (APL)	Local amplasării rețelelor de gaze și a obiectivelor aferente (localitatea, raionul)	Sursa de finanțare de specificat bugetele: locale, de stat etc.	Denumirea građuclărit	Numărul de inventar	Data dării în exploatare	Caracteristicile de cost ale obiectului, total, mii lei	gradul de uzură de la momentul dării în exploatare	Costul de bilanț (valoarea rămasă), total, mii lei	Tipul și caracteristicile utilității	SDG, PPDG, PDG, DDG, SPC* și alte obiecte ale infrastructurii de gaze								
											Tipul pozării	Cantitatea	Tipul pozării	lungimea, km	Diametrul, mm	Presiunea gazelor	Materialul	Tipul pozării	
1	Municipiul Chișinău	Municipiul Chișinău	Bugetul de Stat; Bugetul local; FISM; Alte surse.	***	6	7	10-8-9 75517,0	**	10-8-9 75517,0	PRP; PRG SPS DDG	11	45 24 3 73	12	13	14	15	16	17	18
2	Municipiul Bălți	Municipiul Bălți	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	30602,5	**	30602,5	DDG SDG PDG SPC	**	55 17 1 5	**	46,72	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
3	UTA „Găguzia”	UTA „Găguzia”	Bugetul de Stat; Bugetul local; FISM; Alte surse.	***	***	***	19960,8 (date incomplete)	**	19960,8 (date incomplete)	DDG SDG PDG SPC	**	5	**	70,58	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
4	Raionul Anenii Noi	Raionul Anenii Noi	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	19675,7	**	19675,7	DDG SDG PDG	**	27 20 1	**	344,87	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
5	Raionul Basarabesc	Raionul Basarabesc	Bugetul de Stat; Bugetul local; FISM; Contribuția populației; Alte surse.	***	***	***	9481,7	**	9481,7	PPDG DDG PDG	27 20 1	27 20 1	27 20 1	71,87	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
6	Raionul Breșeni	Raionul Breșeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	13260,4	**	13260,4	SDG PPDG PDG DDG SPS	17 23 74 151 2	17 23 74 151 2	17 23 74 151 2	200,38	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
7	Raionul Cahul	Raionul Cahul	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	32495,8	**	32495,8	DDG PPDG PDG	381 41 22	381 41 22	381 41 22	626,71	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
8	Raionul Căminari	Raionul Căminari	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	25714,8	**	25714,8	RDG PDG SDG	4 46 136	4 46 136	4 46 136	73,81	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
9	Raionul Căldrăși	Raionul Căldrăși	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	29723,7	**	29723,7	PDG RDG PPDG	231 28 1	231 28 1	231 28 1	223,07	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
10	Raionul Căușeni	Raionul Căușeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	7940,9	**	7940,9	DDG PPDG	133 10	133 10	133 10	117,18	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***
11	Raionul Cimișlia	Raionul Cimișlia	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	18290,4	**	18290,4	DDG PPDG	2 22	2 22	2 22	113,46	25-89; 90+	PI; PR; PM; PI	***	***	***

12	Raionul Criuleni	Raionul Criuleni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	***	***	***	16214,4	SDG PPDG PDG SPS DDG	3 5 50 1 64	128,52	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
13	Raionul Donușeni	Raionul Donușeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	18835,6	DDG PDG PPDG	92 27 5	96,07	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
14	Raionul Drochia	Raionul Drochia	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	**	SDG DDG PDG PPDG	4 127 91 60	268,3	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
15	Raionul Dubăsari	Raionul Dubăsari	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	14914,7	SDG SPS DDG PPDG	2 3 138 4	118,2	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
16	Raionul Edineț	Raionul Edineț	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	23236,9	SRN (DDG) PPDG PDG SDG	119 2 8 3	161,42	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
17	Raionul Fălești	Raionul Fălești	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	72444,4	DDG PDG PPDG	95 5 15	96,1	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
18	Raionul Florești	Raionul Florești	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	72048,5	PPDG PDG SPC DDG	46 19 6 77	43,9	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
19	Raionul Gălbăni	Raionul Gălbăni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	4121,5	DDG PPDG	40 4	31,4	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
20	Raionul Ialoveni	Raionul Ialoveni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	25142,2	PDG PPDG	36 8	74,4	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
21	Raionul Leova	Raionul Leova	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	54698	SDG PDG DDG PPDG	8 14 21 4	151,5	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
22	Raionul Nisporeni	Raionul Nisporeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	45108,9	SDG SPC PDG	1 4 16	109	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
23	Raionul Orhei	Raionul Orhei	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	21120,9	DDG PPDG PDG SDG	38 5 71 1	167,9	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***
24	Raionul Orhei	Raionul Orhei	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	73740,9	PDG SDG	35 8	177,5	25-89; 90+	PJ; PR; PM; PI	***	***

25	Raionul Rezina	Raionul Rezina	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	***	***	***	***	60897,7	PPDG PDG DDG	9 61 99	172,5	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
26	Raionul Rîșeni	Raionul Rîșeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	19675,3	PDG PPDG DDG	9 1 213	155,6	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
27	Raionul Singerei	Raionul Singerei	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	11759,4 (date incomplete)	PPDG DDG	4 11 78	110,95	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
28	Raionul Soroca	Raionul Soroca	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	50100,5	SDG SPS PDG DDG	4 8 5 7	72,21	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
29	Raionul Strășeni	Raionul Strășeni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	17961,4	PDG SDG PPDG	18 3 2	94,66	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
29	Raionul Hîncești	Raionul Hîncești	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	17716,1	SDG SPS PDG	1 2 4	35,7	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
30	Raionul Șoldănești	Raionul Șoldănești	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	14671,4 (date incomplete)	DDG SRM PDG	33 12 6	67,94	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
31	Raionul Ștefan Vodă	Raionul Ștefan Vodă	Bugetul de Stat; Bugetul local; FISM, USAID, Contribuția populației; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	53228,4 (date incomplete)	SDG PPDG DDG PDG	9 8 115 57	342,33	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
32	Raionul Telenesti	Raionul Telenesti	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	20408,7	PPDG DDG	12 26	83	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
33	Raionul Taraclia	Raionul Taraclia	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	85899,4	RDNL PPDG DCP RDBC	22 27 12 8	91,35	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***
34	Raionul Ungheni	Raionul Ungheni	Bugetul de Stat; Bugetul local; Alte surse.	***	***	**	**	**	**	71788,2	SDG SPC PDG DDG	2 7 14 58	244,53	25-89; 90+	PI, PR, PM, PI	***	***

(P) presiune joasă sub 0,05-10⁵ Pa (0,05 bar);

(PR) presiune redusă între 2 - 10⁵ Pa (2 bar);

(PM) presiune medie între 6 - 10⁵ Pa (6 bar);

(PI) presiune înaltă în stațiile de comprimare din instalațiile de utilizare cu presiunea nominală mai mare de 6 - 10 Pa (6 bar).

* SDG - Stație distribuție gaze

PPDG - Punct principal distribuție gaze

PDG - Punct distribuție gaze

DDG - Darap distribuție gaze

SPC - Stație protecție catodică

** Lipsesc datele;

*** Date caracteristice pe gazoduct separat.

Anexa 12:

Scrisoarea Ministerului Economiei cu nr. 06/2-4457 din 20.07.2016

MD-2033, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64
E-mail: mineconcom@mec.gov.md
Pagina web: www.mec.gov.md

МД-2033, Кишинэу, Пляца Марий Адунэрь Национале, 1
тел. +373-22-25-01-07, факс +373-22-23-40-64
E-mail: mineconcom@mec.gov.md
Веб страница: www.mec.gov.md

20.07 2016 nr. 06/2-4457
La nr. _____ din _____ 2016

Semnatarii rezoluției:

Sergiu Tofilat
Sergiu Ungureanu
Ruslan Surugiu
Victor Parlicov
Ion Efros

Prin prezenta, Ministerul Economiei a examinat “Rezoluția privitor la situația de la SA “Moldovagaz” și rolul autorităților în administrarea întreprinderii”, adresată inclusiv Comisiei parlamentare Economie, Buget și Finanțe, precum și misiunilor diplomatice, și comunică următoarele.

I. Datoria SA „Moldovagaz” față de SAD „Gazprom” s-a format în principal din cauza neachitărilor de către regiunea transnistreană

La momentul semnării Contractului privind furnizarea gazelor naturale în Republica Moldova în perioada anilor 2006-2011, precum și a Acordurilor adiționale privind prelungirea termenului acestui contract, inclusiv pînă la finele anului 2016, SAP „Gazprom” a insistat ca acest contract să prevadă și volumele gazelor naturale furnizate pentru regiunea Transnistreana. Totodată, contractul prevede că achitarea volumelor furnizate în regiunea Transnistreană va fi efectuată de către SRL „Tiraspoltransgaz”.

Neacceptarea acestor condiții ar fi dus la neîncheierea contractului și, respectiv, sistarea furnizării gazelor naturale către întreg teritoriu al Republicii Moldova. În același timp, lipsa relațiilor contractuale nu diminuează riscul sustragerii nesancționate a gazelor naturale în condițiile existenței posibilității tehnice ca consecință a locației geografice a regiunii Transnistrene în zona amplasării conductelor de tranzit în direcția Balcani, la hotarul Ucraina - Republica Moldova, care nu se află sub jurisdicția autorităților din Republica Moldova.

De asemenea, trebuie de menționat că furnizarea gazelor naturale în regiunea Transnistreană, de iure, se efectuează în baza unor contracte semnate între SA „Moldovagaz” și SRL „Tiraspoltransgaz”, însă, de facto, furnizarea este efectuată de către ООО «Тираспольтрансгаз-Приднестровье», care activează în baza legislației regiunii autoproclamate, și care colectează banii de la consumatorii din regiune, conform tarifelor stabilite de administrația Transnistreană

Reiterăm: SA „Moldovagaz” nu achită datoriile regiunii Transnistrene. În același timp, SA „Moldovagaz” s-a achitat integral (100%) cu SAP „Gazprom” pentru gazele naturale furnizate în perioada ianuarie-iunie 2016 pentru malul drept.

Soluționarea problemei datoriilor malului stîng se află pe agenda negocierilor la cel mai înalt nivel și are ca scop asumarea răspunderii pentru aceste datorii de către administrația regiunii Transnistrene.

În acest context, diversificarea surselor de aprovizionare, atît cu gaze naturale, cît și cu energia electrică, în urma implementării proiectelor de interconexiune cu piața energetică europeană (gazoductul Iași-Ungheni-Chișinău, interconexiunea Isaccea–Vulcănești + Linia de transport Vulcănești-Chișinău) constituie în prezent prioritățile majore ale Guvernului în sectorul energetic.

II. Pierderile declarate de operator

Indicatorii economico-financiari ai activității Companiei în mare parte depind de factorii externi:

- indicatorii macroeconomici (cursul valutar, inflație);
- condițiile reglementării tarifare;
- mărimea datoriilor față de creditorii externi.

Într-adevăr, în perioada anilor 2013-2015, SA "Moldovagaz" și întreprinderile sale afiliate cumulativ au înregistrat un rezultat negativ al activității economico-financiare. Suma pierderilor cumulative în anul 2015 a constituit circa 3,4 mlrd. lei.

Ponderea principală a pierderilor pentru anul 2015 a constituit rezultatul negativ, înregistrat de către SA "Moldovagaz" – 3,1 mlrd. Lei.

Partea preponderentă a pierderilor se formează la SA "Moldovagaz" din activitatea financiară – circa 3,0 mlrd. lei. Rezultatul din activitatea financiară a SA "Moldovagaz" depinde de mărimea datoriei față de SAP «Gazprom» și SRL "Factoring-Finance", precum și de dinamica modificării cursului valutar al leului moldovenesc față de dolarul SUA.

În perioada anilor 2013-2015, leul moldovenesc s-a depreciat considerabil în raport cu dolarul SUA – de la 12,06 lei/dolar la începutul anului 2013 – pînă la 19,66 lei/dolar la sfîrșitul anului 2015. Iar, în conformitate cu Standardele Naționale de contabilitate, datoriile în valută străină se recalculează la sfîrșitul fiecărei perioade de gestiune, la cursul oficial de schimb în vigoare. Corespunzător, în condițiile deprecierei monedei naționale, anual, datoria față de SAP «Gazprom» și SRL "Factoring-Finans" se majorează și diferența de curs negativă formează pierderi din activitatea financiară a Societății.

Concomitent, în rezultatul eficientizării activității întreprinderii și a ajustării tarifelor de către ANRE, pierderile din activitatea operațională în anul 2015 s-au diminuat esențial (cu circa 80% față de anul precedent) și constituie 152 mil. lei.

Structura devierilor tarifare, formate pe perioada anilor 2011-2015, dar neluate în calcul la actualizarea recentă a tarifelor, a fost prezentată de SA "Moldovagaz" către ANRE.

Autoritatea de reglementare urmează să se expună asupra valorii exacte, care va fi preluată în tarif și, respectiv, va acoperi parțial rezultatul negativ creat la momentul de față.

În devieri tarifare nu se reflectă pierderile din activitatea financiară, formate drept urmare a recalculării datoriilor exprimate în dolari SUA în rezultatul deprecierei monedei naționale. Ținând cont, că o parte considerabilă din datoriile istorice țin de sectorul termoelectric, Guvernul depune eforturi considerabile pentru restructurarea acestuia. Drept exemplu poate servi SA "Termoelectrica", care pe parcursul anului 2016 plătește integral pentru gazele naturale consumate și a venit cu o propunere rațională către SA „Moldovagaz” privind restructurarea datoriilor din perioadele precedente.

III. Ministerul Economiei exercită supravegherea activității SA „Moldovagaz”

SA "Moldovagaz" este un agent economic care activează în conformitate cu principiul de autonomie financiară într-o piață reglementată.

Aceasta presupune că Ministerul Economiei, în calitate de autoritate centrală, nu poate interveni în activitatea curentă a întreprinderii. Totodată, acționarii, prin reprezentanții săi în Consiliul de observatori, supraveghează permanent activitatea acesteia. În cadrul Consiliului deciziile se iau în baza votului membrilor, iar Republica Moldova are doar doi membri din șase, fapt ce nu permite aprobarea deciziilor fără votul membrilor, delegați de SAP "Gazprom".

Potrivit prevederilor art.44, alin.(2), pct.4 din Statutul SA „Moldovagaz”, coroborat cu prevederile art. 50, alin.(4), lit.(c) din Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr.1134/1997, decizia privind numirea Președintelui și membrilor Consiliului de Administrație ține de competența Consiliului de Observatori. Conform art.47 (5) din Statutul SA „Moldovagaz”, hotărârile Consiliului de Observatori se iau cu votul a cel puțin 5 membri (din șase).

Astfel, Ministerul Economiei nu numește în funcție Președintele Consiliului de Administrație al SA „Moldovagaz”. Decizia privind numirea Președintelui Consiliului de Administrație urmează a fi adoptată cu votul a cel puțin 5 membri ai Consiliului de Observatori.

Ce ține de Comisia de cenzori: aceasta activează în conformitate cu legislația RM și reglementările interne; întocmește rapoartele corespunzătoare, care sunt remise spre aprobare Adunării generale a acționarilor SA "Moldovagaz" (acționarul majoritar fiind SAP "Gazprom").

Competențele reprezentanților Ministerului Economiei sunt expres stabilite în Statutul și Regulamentele interne ale întreprinderii și nu pot fi depășite. În limitele acestor competențe, reprezentanții Ministerului Economiei au luat act de situația creată în legătură cu administrarea întreprinderii și au făcut demersurile necesare. Rezultatul acestor demersuri va fi făcut public după adoptarea deciziei Consiliului de Observatori.

IV. Privind administrarea frauduloasă a SA "Moldovagaz"

a. Referitor la Hotărârile Consiliului de Administrație ANRE din anul 2012 privind controalele efectuate

În anul 2012 Consiliului de Administrație al ANRE a emis 4 hotărâri privind controalele efectuate la SRL „Moldovatrangaz”.

Conform informației oferite de întreprindere, toate hotărârile menționate au fost atacate în instanța de judecată, pe motiv că ANRE și-a depășit competența la efectuarea acestor controale, iar concluziile formulate în actele de control nu corespund circumstanțelor de fapt.

În baza adresărilor ANRE, Procuratura Anticorupție a pornit urmărirea penală în baza Hotărârilor ANRE nr. 461 din 27.03.2012, nr.479 din 06.07.2012 și nr. 484 din 13.09.2012. În rezultatul acțiunilor de urmărire penală efectuate, a fost dispusă clasarea procesului penal, din motivul lipsei în acțiunile persoanelor, care gestionează SRL „Moldovatrangaz”, a laturii obiective a infracțiunilor.

În baza Hotărârii ANRE nr.489 din 08.11.2012, de asemenea, a fost pornită urmărirea penală. La moment dosarul se află în gestiunea Procuraturii Drochia.

Ministerul Economiei, ca orice autoritate sau instituție în stat, are atribuții și funcții expres stabilite în legislație. Nu poate Ministerul să intervină și să se ocupe de investigațiile corespunzătoare, pentru aceasta existând organele competente, care trebuie să se expună pe marginea acestor subiecte. În același timp, Ministerul Economiei este gata să coopereze și să prezinte suportul necesar organelor respective.

b. Referitor la relațiile cu cetățeanul Valerian Mînzat

Răspunsul oferit de Ministerul Economiei la demersul Centrului Analiză, Supraveghere și Protecție în domeniul Energetic (05.05.2016), referitor la relațiile dintre SA „Moldovagaz” și cet. Valerian Mînzat a fost pregătit în baza informației prezentate de SA „Moldovagaz”, la solicitarea Ministerului Economiei.

În acest context, reiterăm că în prezent respectivul cetățean nu are relații contractuale cu SA „Moldovagaz” și nu încasează careva venituri de la SA „Moldovagaz”.

Anterior, SA „Moldovagaz” a apelat la serviciile avocatului respectiv. Necesitatea serviciilor juridice externe a fost determinată de caracterul specializat al acestora, precum și de volumul mare de cauze aflate pe rolul instanțelor judecătorești privind încasarea datoriilor pentru gazele naturale furnizate de la consumatorii rău platnici, iar juriștii angajați în cadrul SA „Moldovagaz” nu reușeau să cuprindă acest volum de lucru.

Concomitent, reiterăm că costul serviciilor de asistență juridică a cetățeanului Valerian Mînzat nu s-au regăsit în tarifele reglementate, aprobate de ANRE, și corespunzător, nu au fost și nu sunt suportate de către consumatori.

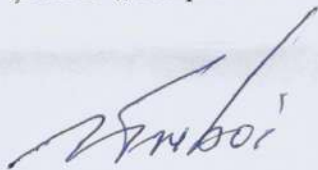
V. Referitor la publicarea contractelor de privatizare a SA „Moldovagaz” și a contractelor de furnizare a gazelor naturale dintre SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”

SA „Moldovagaz” a fost creată în baza:

- Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 1556-XIII din 26.02.98 „Cu privire la reorganizarea și privatizarea complexului de gaze din Republica Moldova”;
- Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1068 din 21.10.98 „Cu privire la crearea în complexul de gaze al Republicii Moldova a unei societăți pe acțiuni moldo-ruse”.
- Contractului de societate.

Conform prevederilor contractuale, conținutul contractelor de furnizare a gazelor naturale dintre SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom” este confidențial.

Viceministru

Valeriu TRIBOI